

PUBLISISTIN KIRJOITUKSIA

*Julkaistu maaliskuun 6 (19) ja
toukokuun 25 (kesäkuun 7) pñä
1910 „Diskussionnyi Listokin”
1. ja 2. numerossa
Allekirjoitus: N. Lenin*

*Julkaistaan „Diskussionnyi Listokin”
tekstin mukaan*

I

OTZOVISMIN KANNATAJAIEN JA PUOLUSTAJIEN
„OHJELMASTA”

Pariisissa on hiljattain ilmestynyt „Vperjod” ryhmän julkaisema kirjanen: „Nykyinen tilanne ja puolueen tehtävät. Bolshevikkiryhmän laatima ohjelma”. Sen saman bolshevikkiryhmän, josta „Proletari” lehden laajennettu toimitus viime keväänä sanoi, että tuo ryhmä on muodostanut uuden puolueeryhmän. Nyt tuo ryhmä, johon „kuuluu 15 puolueen jäsentä — 7 työläistä ja 8 intelligenttiä” (kuten se on meille tiedottanut), yrittää esittää eheästi, järjestelmällisesti ja myönteisesti oman erityisen „ohjelmansa”. Tuon ohjelman tekstissä näkyy selviä jälkiä varovaisesta ja huolekkaasta kollektiivisesta viimeistelystä, jonka tarkoituksena on ollut silotella kaikki rosoiset kohdat, hioa pois terävät kulmat, korostaa enemmän sitä, mikä ryhmällä on puolueen kanssa yhteistä, kuin sitä, missä se on puolueen kanssa eri mieltä. Tietyn virtauksen katsantokantojen virallisenä esityksenä uusi ryhmäohjelma on meille erittäin arvokas.

Alussa bolshevikkiryhmä selittää, miten se „käsittää maamme nykyisen historiallisen tilanteen” (I §, ss. 3—13), ja sitten — miten se „käsittää bolshevismiin” (II §, ss. 13—17). Kummankin se käsittää huonosti.

Ottakaamme ensimmäinen kysymys. Bolshevikkien katsantokanta (ja puolueen katsantokanta) on esitetty vuoden 1908 Joulukuun konferenssin päätöslauselmassa nykyisestä ajankohdasta. Yhtyvätkö uuden ryhmäohjelman laatijat tässä päätöslauselmassa esitettyihin katsomuksiin? Jos yhtyvät, niin mikseivät he voi sanoa sitä suoraan? Jos yhtyvät, niin miksi oli tarpeen laatia erityinen ohjelma, ryhtyä esittämään erityistä omaa „käsitystään” nykyisestä

ajankohdasta? Jos eivät yhdy, niin miksei taaskin sanota selvästi, nimenomaan missä kysymyksissä uusi ryhmä asetuu oppositioon puolueen katsomuksia vastaan?

Siinäähän se vika onkin, että uusi ryhmä ei ole itsekään selvillä tämän päätöslauselman merkityksestä. Uusi ryhmä on tiedottomasti (tai puolittain tiedottomasti) kallistunut kannattamaan otzovistien katsomuksia, jotka *eivät sovi yhteen* tämän pääföslauselman kanssa. Uusi ryhmä ei selitä kirjasessaan kansanomaisesti kaikkia tämän päätöslauselman väittämiä, vaan ainoastaan yhden sen osan, ymmärtämättä toista osaa (ehkä edes huomaamatta sen merkitystä). Perustekijät, jotka aiheuttivat vuoden 1905 vallankumouksen, vaikuttavat edelleenkin, sanotaan päätöslauselmassa. Kypsyys uusi vallankumouksellinen kriisi (f-kohta). Taistelun päämääräksi jää edelleenkin tsarismiin kukistaminen ja tasavallan pystyttäminen; proletariaatin on oltava taistelussa „johtavassa” asemassa ja pyrittävä „poliittisen vallan valloittamiseen” (e- ja l. kohta). Maailmanmarkkinoiden ja maailman politiikan olosuhteet tekevät „kansainvälisen tilanteen yhä vallankumouksellisemmaksi” (g-kohta). *Nämä* väittämät uusi ryhmäohjelma selittää kansanomaisesti, ja *sikäli* se kulkee aivan käsi kädessä bolshevikien ja puolueen kanssa, *sikäli* se esittää oikeita katsantokantoja ja tekee hyödyllistä työtä.

Mutta siinäpä se surkeus onkin, että täytyy korostaa tuota *sikäli*. Siinäpä se surkeus onkin, että uusi ryhmä *ei ymmärrä* tämän päätöslauselman *muita* väittämiä, ei ymmärrä niiden yhteyttä toisiin väittämiin, ei ymmärrä varsinkaan niiden *yhteyttä* siihen leppymättömään suhtautumiseen otzovismia kohtaan, mikä on ominaista bolshevikille ja mikä ei ole ominaista tälle ryhmälle.

Vallankumous on jälleen kiertämätön. Vallankumouksen täytyy ryhtyä jälleen kukistamaan itsevaltiutta ja kukistaa se — sanovat uuden ryhmäohjelman laatijat. Oikein. Mutta siinä ei ole kaikki, mitä *nykyajan* vallankumousmiehen, sosialidemokraatin on tiedettävä ja muistettava. Hänen pitää kyetä ymmärtämään, että tuo vallankumous on tulossa meille uudella tavalla, että meidän on mentävä siihen uudella tavalla (toisin kuin ennen; ei ainoastaan entisellä tavalla; ei ainoastaan entisiin taisteluasein ja -keinoin), ettei itsevaltiuskaan ole sellainen kuin se oli ennen. Juuri tätä eivät otzovismin puolustajat halua-

kaan käsittää! He haluavat itsepintaisesti jäädä yksipuolisiksi, ja siten he vastoin tahtoaan, tietoisuudestaan riippumatta *tekevät palveluksen* opportunisteille ja likvidattoreille, olemalla yksipuolisia yhteen suuntaan he tukevat toisensuuntaista yksipuolisuutta.

Itsevaltius on astunut *uuteen* historialliseen vaiheeseen. Se ottaa askeletta porvarilliseksi monarkiaksi muuttumisen suuntaan. III Duuma on määrättyjen luokkien kanssa tehty liitto. III Duuma on tämän uuden monarkian systeemissä välttämätön eikä satunnainen laitos. Itsevaltiuden uusi agrariipolitiikka ei myöskään ole sattuma, vaan uuden tsarismiin politiikkaan kuuluva välttämätön, porvarillisesti välttämätön ja porvarillisuudessaan välttämätön rengas. Edessämme on *omalaatuinen* historiallinen kausi *omalaatuisine* uuden vallankumouksen syntymisen ehtoineen. Tuota omalaatuisuutta ei voida omaksua, ei voida valmistautua tähän uuteen vallankumoukseen, jos toimitaan ainoastaan vanhaan tapaan, ellei osata käyttää hyväksi itse Duman puhujalavaa j.n.e.

Tätä viimeksi mainittua väittämää otzovistit eivät ole kyenneet käsittämään. Ja otzovismin puolustajat, jotka ovat julistaneet otzovismin „lailliseksi vivahteeksi” (tarkastelemamme kirjasen 28. sivu), eivät ole vielääkään käsittäneet, että tuo väittämä on *yhteydessä kokonaiseen aatepiiriin*, nykyisen ajankohdan omalaatuisuuden tunnustamiseen, pyrkimykseen *ottaa* tämä omalaatuisuus *huomioon* taktiikassaan! He toistelevat, että me elämme „vallankumousten välistä kautta” (s. 29), että nykyinen tilanne on „siirtymistilanne demokraattisen vallankumouksen kahden aallon välillä” (s. 32), mutta mikä on tämän „*siirtymisen*” *omalaatuisuus*, sitä he eivät kykene käsittämään. Ja ellei tätä *siirtymistä* käsitetä, niin ei voida viedä sitä loppuun vallankumouksen hyödyksi, ei voida valmistautua uuteen vallankumoukseen, ei voida *siirtyä* toiselle aallolle! Sillä uuteen vallankumoukseen valmistautuminen ei voi rajoittua sen toistelemiseen, että vallankumous on kiertämätön: valmistautumisen tulee olla sellaista propagandan, agitaation ja organisaaation järjestämistä, jossa otetaan huomioon *tämän siirtymistilanteen omalaatuisuus*.

Mainitsemme teille esimerkin siitä, miten ihmiset puhuvat *siirtymistilanteesta*, mutta eivät kuitenkaan ymmärrä, mitä tämä *siirtyminen* on. „Sen, ettei Venäjällä ole mitään

todellista perustuslakia, että Duuma on vain perustuslain harhakuva, vailla valtaa ja merkitystä, sen tietävät väestöjoukot hyvin kokemuksestaan, ja nyt se käy selväksi koko maailmalle” (s. 11). Verratkaa tähän joulukuun päätöslauselmassa annettua arviota III Duumasta: „Kesäkuun 3 päivän valtiokaappauksella ja III Duuman perustamisella tunnustettiin ja vahvistettiin avoimesti tsarismiin liitto mustasotnialaisten tilanherrojen ja kauppa- ja teollisuusporvariston huippukerosten kanssa”.

Eiköhän ole „selvää koko maailmalle”, että ryhmäohjelman laatijat eivät ole sittenkään käsittäneet päätöslauselmaa, vaikka sitä on vuoden ajan jauhamalla jauhettu puoluelehdistössä tuhansin eri tavoin? Eikä se ole tietenkään jäänyt heiltä käsittämättä ymmärryksen puutteessa, vaan sen takia, että he ovat otzovismiin ja otzovistisen aatepiiriin pauloissa.

Kolmas Duumamme on mustasotnialais-lokakuulainen Duuma. Ja se, ettei lokakuulaisilla ja mustasotnialaisilla ole Venäjällä „valtaa ja merkitystä” (kuten ryhmäohjelman laatijat sanovat), se on pötyä. „Todellisen perustuslain” puuttuminen, vallan pysyminen täydellisesti itsevaltiuden käsissä ei suinkaan tee mahdolliseksi sitä omalaatuista historiallista tilannetta, jolloin tämän vallan on pakko järjestää tiettyjen luokkien vastavallankumouksellinen liitto yleiskansallisessa mitassa, yleisvaltiollisen merkityksen omaavissa julkisesti toimivissa laitoksissa ja jolloin tietyt luokat itse, alhaaltapäin järjestäytyvät vastavallankumouksellisiin liittoutumiin, jotka ojentavat kätensä tsarismille. Jos tsarismiin „liitto” näiden luokkien kanssa (liitto, joka pyrkii maaorjuuttajatilanherrain vallan ja tulojen säilyttämiseen) on luokkien herruuden sekä tsaarin ja hänen koplansa herruuden omalaatuinen muoto nykyisellä *siirtymis*-kaudella, muoto, jonka synnyttää maan porvarillinen kehitys „vallankumouksen ensimmäisen aallon” päätyttyä tappioon,— silloin *ei voi olla puhettakaan* siirtymisajan hyväksikäyttämistä ilman Duuman puhujalavan käyttämistä. Se omalaatuinen taktiikka, että vallankumouksen valmistelua *varten* käytetään sitä puhujalavaa, jolta vastavallankumoukselliset puhuvat, on silloin *välttämätöntä* ja johtuu *koko* historiallisen tilanteen omalaatuisuudesta. Mutta jos Duuma on vain perustuslain „harhakuva” „vailla valtaa ja merkitystä”, silloin ei meillä ole mitään *uutta*

vaihetta porvarillisen Venäjän, porvarillisen monarkian kehityksessä, ylempien luokkien herruuden muodon j.n.e. kehityksessä, ja silloin otzovistit ovat tietenkin *periaatteellisesti* oikeassa!

Älkää luulkokaan, että ryhmäohjelmasta lainaamamme lause olisi satunnainen erehdys. Erityisessä luvussa „Valtakunnanduudesta” (ss. 25—28) sanotaan aivan alussa: „kaikki Valtakunnanduudet aina nykypäiviin asti ovat olleet sellaisia laitoksia, joilla ei ole ollut reaalista voimaa eikä valtaa ja jotka eivät ole ilmaisseet maan todellista voimasuhdetta. Hallitus on kutsunut ne koolle kansan liikehtimisen painostamana, toisaalta johdattaakseen joukkokihtymyksen pois suoranaisen taistelun raiteilta rauhallisten vaalien raiteille ja toisaalta sopiakseen näissä Duumissa niiden yhteiskuntaryhmien kanssa, jotka voisivat tukea hallitusta taistelussa vallankumousta vastaan”... Tämä on kokonainen vyyhti sekavia ajatuksia tai ajatusten tynkiä. Koska hallitus on kutsunut Duumat koolle sopiakseen vastavallankumouksellisten luokkien kanssa, niin siitä seuraa juuri se, että ensimmäisellä ja toisella Duumalla *ei* ollut „voimaa ja valtaa” (vallankumouksen auttamiseen), mutta III Duumalla sitä *on ollut ja on* vieläkin (vastavallankumouksen auttamiseen). Vallankumoukselliset saattoivat olla (ja tietyissä oloissa heidän täytyikin olla) osallistumatta laitokseen, joka oli voimaton auttamaan vallankumousta. Se on kiistatonta. Ryhmäohjelman laatijat tekevät kauhean virheen, kun he yhdistävät tällaiset vallankumouskauden laitokset „vallankumousten välisen kauden” Duumaan, jolla on voimaa vastavallankumouksen auttamiseen. He ulottavat oikeita bolshevistisiä päätelmiä juuri sellaisiin tapauksiin, joihin ne eivät todellisuudessa ulotu! Se juuri merkitseekin bolshevismiin muuttamista karikatyyriksi.

Tehden yhteenvetoja siitä, mikä „käsitys” heillä on bolshevismista, ryhmäohjelman laatijat ovat esittäneet jopa erikoisen d-kohdankin (s. 16), jossa tuo „karikatyyriinen” vallankumouksellisuus on ilmaistu suorastaan klassillisesti. Esitämme tuon kohdan kokonaan:

„d) Vastedes aina vallankumouksen loppuunviemiseen asti ei mil-lään työväenluokan puolilegaalisilla ja legaalilla taistelukennoilla ja taisteluteillä, muun muassa Valtakunnanduumaan osallistumisellaan,

voi olla itsenäistä ja ratkaisevaa merkitystä, vaan ne ovat ainoastaan keino, jolla kootaan ja valmistellaan voimia suoranaiseen vallankumoukselliseen, avoimeen joukkoluontoiseen taisteluun”.

Tämän mukaan siis legaalilla taistelumuodoilla, „muun muassa” parlamentarismillakin, *voi* „vallankumouksen loppuunviemisen” *jälkeen* olla itsenäinen ja ratkaiseva merkitys!

Se ei ole totta. Sitä niillä ei voi olla silloinkaan. „Vperjodilaisten” ryhmäohjelmaan on kirjoitettu pöytä.

Edelleen. Tämän mukaan siis kaikilla taistelukeinoilla, *paitsi* legaalilla ja puolilegaalisilla, s.o. *kaikilla illegaalisilla* taistelukeinoilla *voi* „vallankumouksen loppuunviemiseen asti” olla itsenäinen ja ratkaiseva merkitys!

Se ei ole totta. On sellaisia illegaalisia taistelukeinoja, joilla niin „vallankumouksen loppuunviemisen” *jälkeen* (esimerkiksi illegaalisilla propagandakerhoilla) kuin myöskään „vallankumouksen loppuunviemiseen asti” (esimerkiksi rahavarojen anastamisella viholliselta, vangittujen väkivaltaisella vapauttamisella tai vakoilijain surmaamisella j.n.e.) „*ei* voi olla itsenäistä ja ratkaisevaa merkitystä, vaan ne ovat *ainoastaan*” j.n.e., kuten „*ohjelman*” tekstissä on sanottu.

Edelleen. Mistä „vallankumouksen loppuunviemisestä” tässä puhutaan? Kaiketikaan *ei* sosialistisen vallankumouksen loppuunviemisestä, sillä silloin ei tule olemaan työväenluokan taistelua, koska ei tule olemaan luokkia yleensä. Siis on puhe *porvarillis-demokraattisen* vallankumouksen loppuunviemisestä. Katsokaamme nyt, mitä ryhmäohjelman laatijat „ymmärsivät” porvarillis-demokraattisen vallankumouksen *loppuunviemisellä?*

Tällä termillä voidaan ylipäänsä ymmärtää kahta asiaa. Jos sitä käytetään laajassa mielessä, niin sillä tarkoitetaan porvarillisen vallankumouksen objektiivisten historiallisten tehtävien täyttämistä, sen „loppuunviemistä”, t.s. sellaisen maaperän poistamista, joka voi synnyttää porvarillisen vallankumouksen,— porvarillisten vallankumousten *koko sarjan* loppuunviemistä. Tässä mielessä esimerkiksi Ranskan porvarillis-demokraattinen vallankumous *vietiin loppuun* vasta vuonna 1871 (se alettiin vuonna 1789). Jos taas tuota sanaa käytetään suppeassa mielessä, niin tarkoitetaan erillistä vallankumousta, yhtä porvarillista vallankumousta, niin sanoakseni sen yhtä „aaltoa”, joka lyö vanhaa järjes-

telmää, mutta ei lyö sitä loppuun asti, ei hävitä maaperää seuraavilta porvarillisilta vallankumouksilta. Siinä mielessä vuoden 1848 vallankumous Saksassa „vietiin loppuun” vuonna 1850 tai 50-luvulla hävittämättä sillä lainkaan maaperää 60-luvun vallankumoukselliselta nousulta. Vuoden 1789 vallankumous Ranskassa „vietiin loppuun” sano-kaamme vuonna 1794 hävittämättä sillä lainkaan maaperää vuosien 1830 ja 1848 vallankumouksilta.

Tulkittakoonpa ryhmäohjelman sanat „vastedes aina vallankumouksen loppuunviemiseen asti” laajassa tai suppeassa merkityksessä,—joka tapauksessa ajatusta niistä ei löydy. Sanomattakin on selvää, että olisi aivan typerää yrittää nyt määritellä vallankumouksellisen sosialidemokratian taktiikka *etukäteen*, kaikkien Venäjällä mahdollisten porvarillisten vallankumousten kauden loppuunviemiseen asti. Mutta vuosien 1905—1907 vallankumouksen „aallosta”, s.o. Venäjän ensimmäisestä porvarillisesta vallankumouksesta, on ryhmäohjelman itsensä täytynyt tunnustaa, että „vallankumouksen ensimmäisen aallon se (itsevaltius) voitti” (s. 12), että me elämme „vallankumousten välistä”, „demokraattisen vallankumouksen kahden aallon välistä” kautta.

Mistä sitten johtuu tuo „ohjelmassa” ilmenevä ääretön ja auttamaton sekasotku? Nimenomaan siitä, että ohjelma diplomaattisesti erottautuu väliseinällä otzovismista, muttei lainkaan poikkea otzovismiin aatepiiristä, ei korjaa sen perusvirhettä eikä edes huomaa sitä. Nimenomaan siitä, että „vperjodilaiset” pitävät otzovismia „laillisena vivahteena”, *t.s.* että karikatyyrisen bolshevismin otzovistinen vivahde on heille *laki*, esikuva, verraton esikuva. Ken on tuolle kaltevalle pinnalle astunut, hän luisuu ja tulee vastustamattomasti luisumaan auttamattoman sekasotkun suohon; hän *toistaa* sanoja ja tunnuksia kykenemättä *harkitsemaan* niiden soveltuvaisuuden ehtoja ja niiden merkityksen puitteita.

Minkä vuoksi esimerkiksi bolshevikit vuosina 1906—1907 asettivat niin usein opportunistien vastapainoksi tunnuksen: vallankumous ei ole päättynyt? Sen vuoksi, että objektiiviset olot olivat sellaiset, ettei vallankumouksen loppuunviemisestä sanan suppeassa mielessä voinut olla puhettakaan. Otettakoon vaikkapa II Duuman kausi. Maailman vallankumouksellisin parlamentti ja miltei kaikkein taantumuk-

sellisin itsevaltiudellinen hallitus. Siitä ei ollut muuta suoranaista ulospääsyä kuin valtiokaappaus ylhäältäpäin tai kapina alhaalta päin, mutta pyörittelivätpä nyt rikkiviisaat pedantit päättään kuinka tahansa, niin ennen valtiokaappausta ei kukaan voinut mennä takuuseen siitä, että tuo kaappaus onnistuu hallitukselle, että se käy rauhallisesti, ettei Nikolai II taita siinä niskaansa. Tunnuksella „vallankumous ei ole päättynyt” oli aivan elämää vastaava, välittömän tärkeä, käytännöllisesti tuntuva merkitys, sillä *vain* tämä tunnus ilmensi oikein sen, miten olivat asiat ja minkälainen oli oleva asiain kulku tapahtumien objektiivisen logiikan mukaan. Mutta nyt, kun otzovistit itse tunnustavat nykytilanteen „vallankumousten väliseksi”, eikä se, että yritetään kuvitella tämä otzovismi „vallankumouksellisen siiven lailliseksi vivahteeksi” — „vastedes aina vallankumouksen loppuunviemiseen asti”, — eikö se ole kömpelöä sekasotkua?

Jotta selviydyttäisiin tuosta pääsemättömästä ristiriitojen renkaasta, ei pidä harjoittaa diplomatiiaa otzovismin suhteen, vaan on murrettava sen aatteelliset perusteet; on asetettava joulukuun päätöslauselman näkökannalle ja mietiskeltävä sitä loppuun asti. Nykyistä vallankumousten välistä kautta ei voida selittää sattumaksi. Nyt on jo epäilemätöntä, että meillä on alkanut erikoinen vaihe itsevaltiuden kehityksessä, porvarillisen monarkian, porvarillismustasotnialaisen parlamentarismien kehityksessä, tsarismien porvarillisen politiikan kehityksessä maaseudulla ja kaiken tämän tukemisessa vastavallankumouksellisen porvariston taholta. Tämä kausi on epäilemättä *siirtymiskausi* „vallankumouksen kahden aallon välillä”, mutta sitä varten, että voitaisiin valmistautua toiseen vallankumoukseen, onkin juuri tunnettava tämän siirtymisen omalaatuisuus, on osattava sopeuttaa taktiikkansa ja organisaationsa tähän vaikeaan, raskaaseen ja hämäärään siirtymiseen, johon „kamppailun” kulku on meidät vienyt. Duuman puhujalavan samoin kuin kaikkien muidenkin legaalisten mahdollisuuksien käyttäminen kuuluu jotakuinkin toisarvoisten taistelukeinojen joukkoon, jotka eivät tuo tullessaan mitään „räikeätä”. Mutta siirtymiskausi onkin siirtymiskausi juuri siksi, että sen erikoistehtävänä on *voimien* valmistaminen ja kokoaminen eikä niiden suoranaisten, niiden päättävä esiintyminen. On osattava järjestää tämä ulkonaista loistoa

vailla oleva toiminta, on osattava käyttää sen hyväksi kaikkia mustasotnialais-lokakuulaisen Duuman kaudelle ominaisia puolijulkisia laitoksia, osattava *tälläkin pohjalla* säilyttää kaikki vallankumouksellisen sosialidemokratian perinteet, kaikki sen äskeisen sankarillisen menneisyyden tunnukset, koko sen toiminnan henki, koko sen leppymättömyys opportunistia ja reformismia kohtaan,— juuri siinä on *puolueen tehtävä*, juuri se on nykyhetken tehtävä.

Olemme käsitelleet uuden ryhmäohjelman ensimmäisen poikkeamisen siitä taktiikasta, joka on esitetty vuoden 1908 Joulukuun konferenssin päätöslauselmassa. Olemme havainneet sen olleen poikkeamista otzovististen aatteiden suuntaan, sellaisten aatteiden suuntaan, joilla ei ole mitään yhteistä enempää nykyisen ajankohdan marxilaisen analyysin kuin yleensäkin vallankumouksellisten sosialidemokraattien taktiikan tärkeimpien lähtökohtien kanssa. Nyt meidän on tarkasteltava uuden ryhmäohjelman toista originaalia piirrettä.

Se on uuden ryhmän julistama tehtävä — „uuden, proletarisen” kulttuurin „luominen” ja „levittäminen joukkoihin”: „proletarisen tieteen kehittäminen, todella toverillisten suhteiden lujittaminen proletariaatin keskuudessa, proletarisen filosofian kehittäminen, taiteen suuntaaminen proletaristen pyrkimysten ja kokemusten puoleen” (s. 17).

Tämä on näyte siitä naiivista diplomatiasta, joka on tarkoitettu verhoamaan uudessa ryhmäohjelmassa asian ytimen! Eikö se olekin naiivia, kun „tieteen” ja „filosofian” *välille* asetetaan „todella toverillisten suhteiden lujittaminen”? *Ohjelmaan* on uusi ryhmä sisällyttänyt olettamansa *loukkaukset*, syytöksensä toisia ryhmiä (ensimmäisessä kädessä nimenomaan ortodoksaalisia bolshevikkeja) vastaan siitä, että *nämä* rikkovat „todella toverillisiä suhteita”. Juuri sellainen on tuon huvittavan kohdan *reaalinen* sisältö.

„Proletaarinen tiedekin” näyttää tässä „surkealta ja sopimattomalta”. Ensinnäkin me tunnemme nykyään vain yhden proletarisen tieteen — marxilaisuuden. Ryhmäohjelman laatijat ovat jostain syystä karttaneet huolellisesti tätä ainoaa täsmällistä termiä ja asettaneet kaikkialle sanat: „tieteellinen sosialismi” (ss. 13, 15, 16, 20, 21). Onhan tunnettua, että tätä viimeksi mainittua termiä haluavat meillä

Venäjällä käyttää itsestään myös suoranaiset marxilaisuuden vastustajat. Toiseksi, jos ryhmäohjelmassa asetetaan tehtäväksi „proletaarisen tieteen” kehittäminen, niin on sanottava selvästi, nimenomaan millaista aikamme aatteellista, teoreettista taistelua siinä tarkoitetaan ja nimenomaan kenen puolelle ryhmäohjelman laatijat asettuvat. Tästä vaikeneminen on naiivia viekkautta, sillä *asian ydin* on selvä jokaiselle, joka tuntee vuosien 1908—1909 sosialidemokraattista kirjallisuutta. *Meidän* päivinäme on tieteen, filosofian ja taiteen alalla nousut pinnalle marxilaisten ja machilaisten välinen taistelu. On vähintäänkin naurettavaa sulkea silmänsä näkemästä tätä yleisesti tunnettua tosiasiaa. „Ohjelmia” ei pidä kirjoittaa erimielisyyksien hämmäämistä varten, vaan niiden selvittämiseksi.

Kömpelöstimä ohjelmanlaatijamme antavat itsensä ilmi ryhmäohjelmasta siteeratuilla sanoilla. Kaikki tietävät, että *itse asiassa* „proletaarisella filosofialla” tarkoitetaan juuri *machilaisuutta*,— ja jokainen järkevä sosialidemokraatti paljastaa heti „uuden” *salanimen*. Turhaa oli keksiäkin tuota salanimeä. Turhaa on piiloutua sen taakse. Itse asiassa uuden ryhmän ydinosana, sen vaikutusvaltaisoin kirjailijakunta on machilainen, joka pitää ei-machilaista filosofiaa epä-„proletaarisena”.

Näin olisi pitänyt sanoakin, jos siitä tahdottiin puhua ohjelmassa: uusi ryhmä yhdistää sellaisia henkilöitä, jotka tulevat taistelemaan epä-„proletaarisia”, s.o. ei-machilaisia teorioita vastaan filosofiassa ja taiteessa. Se olisi ollut kaikille tunnetun *aatteellisen* virtauksen suoranaista, vilpittöntä, avointa esiintymistä, taisteluun ryhtymistä muita virtauksia vastaan. Kun aatteellista taistelua pidetään puolueelle tärkeänä, niin esitetäänkin nimenomaan suoranainen sodanjulistus eikä piileksitä.

Ja me tulemme kehottamaan kaikkia antamaan tarkan, selvän vastauksen marxilaisuudenvastaisen filosofisen taistelun verhoittuun nostamiseen esille ohjelmassa. *Itse asiassa* kaikki fraasit „proletaarisesta kulttuurista” verhoavat nimenomaan *taistelua marxilaisuutta vastaan*. Uuden ryhmän „originaalisuus” on siinä, että se on ottanut puolueohjelmaansa *filosofiaa* sanomatta suoraan, *nimenomaan* mitä virtausta se filosofiassa puolustaa.

Muuten, ei voida sanoa, että ryhmäohjelmasta siteerattujen sanojen reaalin sisältö on kokonaan kielteinen. Niiden

takana piilee jonkin verran myönteistäkin sisältöä. Tuo myönteinen sisältö voidaan ilmaista yhdellä sanalla: M. Gorki.

Todellakin, on turhaa peitellä tosiasiaa, josta porvarillinen lehdistö on jo toittanut (väännellen ja vääristellen sitä), nimittäin että M. Gorki kuuluu uuden ryhmän kannattajiin. Ja Gorki on ehdottomasti *proletaarisen* taiteen suurin edustaja, joka on tehnyt paljon sen hyväksi ja kykenee tekemään vieläkin enemmän. Sosialidemokraattisen puolueen jokainen puolueryhmä voi olla oikeutetusti ylpeä, jos siihen kuuluu Gorki, mutta „proletaarisen taiteen” asettaminen *ryhmäohjelmaan* tällä perusteella merkitsee köyhydentodistuksen antamista tälle ohjelmalle, merkitsee oman ryhmänsä tyypistämistä kirjailijakerhoksi, joka itse paljastaa itsensä juuri „autoritäärisyydessään”... Ryhmäohjelman laatijat puhuvat hyvin paljon auktoriteettien tunnustamista vastaan, mutteivät selitä suoraan, mistä on kysymys. Kysymys on siitä, että bolshevikkien käymä taistelu otzovismia vastaan ja materialismin puolustaminen filosofiassa näyttää heistä sellaisten erinäisten „auktoriteettien” yritykseltä (hieno vihjaus tunnettuun asiaan!), joihin machilaisuuden viholliset muka „uskovat sokeasti”. Moiset metkut ovat tietysti aivan lapsellisia. Mutta juuri „vperjodilaisethan” kohtelevat auktoriteetteja huonosti. On kiistatonta, että Gorki on auktoriteetti proletaarisen taiteen alalla. Kun *tätä* auktoriteettia pyritään „hyväksikäyttämään” (tietenkin aatteellisessa mielessä) machilaisuuden ja otzovismin lujittamisessa, niin se merkitsee, että annetaan *mallinäyte* siitä, miten ei saa kohdella *auktoriteetteja*.

Proletaarisessa taiteessa M. Gorki on valtavan suuri *plus*, vaikka hän onkin myötämielinen machilaisuudelle ja otzovismille. Sosialidemokraattisen proletaarisen liikkeen kehityksessä sellainen *ryhmäohjelma*, joka erottaa otzovistien ja machilaisten ryhmän puolueessa erikseen asettamalla ryhmän erikoistehtäväksi muka „proletaarisen” taiteen kehittämisen, on *miinus*, sillä tämä ohjelma pyrkii suuren auktoriteetin toiminnassa lujittamaan ja käyttämään hyväkseen juuri sitä, mikä on hänen heikko puolensa, mikä kuuluu negatiivisena suurena siihen valtavan hyödyn summaan, minkä hän tuottaa proletariaatille.

II

„YHDISTYMISKRIISI” PUOLUEESSAMME

Tällaisen otsikon luettuaan joku lukija ei ehkä usko heti silmiäänkään. „Sitä vielä puuttui! on niitä ollut puolueessamme jos jonkinlaisia kriisejä — ja nyt vielä uusi, *yhdistymiskriisi?*”

Tämän sanonnan, joka kuulostaa niin oudolta, olen lainannut Liebknechtiltä. Hän käytti sitä vuonna 1875 Engellsille lähettämässään kirjeessä (huhtikuun 21 pnä) kertoessaan lassallelaisten ja eisenachilaisten yhdistymisestä. Marx ja Engels arvelivat silloin, ettei tuosta yhdistymisestä koidu mitään hyvää⁶⁹. Liebknecht kumosi heidän epäilyjään ja vakuutti, että Saksan sosialidemokraattinen puolue, joka on selviytynyt menestyksellisesti kaikenlaisista kriiseistä, selviytyy myöskin „yhdistymiskriisistä” (ks. Gustav Mayer. „Johann Baptist von Schweitzer und die Sozialdemokratie”. Jena, 1909, S. 424 *).

Siitä ei ole pienintäkään epäilystä, että meidänkin puolueemme, VSDTP, selviytyy menestyksellisesti *omasta* yhdistymiskriisistään. Ja että sillä on parhaillaan sellainen kestettävänään, sen näkee jokainen, joka tuntee Keskuskomitean täysistunnon päätökset ja täysistunnon jälkeiset tapahtumat. Jos asiaa tarkastellaan täysistunnon päätösten mukaan, niin yhdistyminen saattaa näyttää mitä täydellisimmältä ja aivan loppuun suoritetulta. Jos taas päätellään sen mukaan, mitä on nykyisin, toukokuun alussa v. 1910, sen päättäväisen taistelun mukaan, jota Pää-äänenkannattaja käy likvidaattorien julkaisemaa „Golos Sotsial-Demokrata” lehteä vastaan, sen polemiikin mukaan, jonka Plehanov ja muut puoluekantaiset menshevikit ovat alkaneet „golosilaisia” vastaan, tai „Vperjod-ryhmän” äärimmäisen herjaavan esiintymisen mukaan, jonka se on suunnannut Pää-äänenkannattajaa vastaan (ks. sen juuri äskettäin julkaisemaa lehtistä „Bolshevikkitovereille”), — niin sivusta katsojasta voi *minkälainen* yhdistyminen *tahansa* näyttää helposti harhakuvalta.

Puolueen suoranaiset viholliset riemuitsevat. Otzovismia kannattavat ja suojelevat „vperjodilaiset” haukkuvat

* — Gustav Mayer. „Johann Baptist von Schweitzer ja sosialidemokratia”. Jena, 1909, s. 424. *Toim.*

vimmatusti. Vieläkin kiukkuisemmin haukkuvat likvidaattorien johtajat — Axelrod, Martynov, Martov, Potresov ynnä muut — „Välttämättömässä lisäyksessään Plehanovin „Dnevnikeihin””. „Sovittelijat” levittelevät käsiään, valittavat ja latelevat tyhjämpäiväisiä fraaseja (ks. päätöslauselmaa, jonka Trotskin kannalla oleva „Wienin sosialidemokraattinen puolueklubi” hyväksyi huhtikuun 17 pnä 1910).

Mutta kaikkein tärkeimpään kysymykseen, peruskysymykseen niistä *syistä*, miksi meidän puolueyhdistymisemme tapahtuu näin eikä toisin, miksi täydellinen (näennäinen) yhdistyminen täysistunnossa on nyt muuttunut täydelliseksi (näennäiseksi) erkanemiseksi, sekä kysymykseen siitä, millainen *pitää* puolueen edelleen kehittymisen suunnan olla puolueemme sisäisten ja sen ulkopuolella vallitsevien „voimasuhteiden” mukaan, — näihin peruskysymyksiin eivät likvidaattorit (golosilaiset) enempää kuin otzovistitkaan (vperjodilaiset) eivätkä myöskään sovittelijat (Trotski ja „wieniläiset”) anna minkäänlaista vastausta.

Haukkuminen ja fraasi eivät ole vastaus.

1. KAKSI MIELIPIDETTA YHDISTYMISESTÄ

Likvidaattorit ja otzovistit haukkuvat liikuttavan yksimielisesti bolshevikkeja suut ja silmät täyteen (ensin mainitut Plehanoviakin). Syy on bolshevikkeissa, syy on Bolshevikkikeskuksessa, syy on „Leninin ja Plehanovin „individualistisissa” tottumuksissa” („Välttämättömän lisäyksen” 15. sivu), syy on „Bolshevikkikeskuksen entisten jäsenten” „vastuuttomassa ryhmässä” (ks. „Vperjod” ryhmän lehtistä). Likvidaattorien ja otzovistien solidaarisuus on tässä suhteessa mitä täydellisin; heidän ortodoksista bolshevismia vastaan tähdätty *liittoutumansa* (joka luonnehti *useasti* myös täysistunnossa käytyä taistelua, josta tarkemmin tuonnempana) on eittämätön tosiasia; kahden yhtäläisesti porvarillisiin aatteisiin alistumista ilmentävän ja yhtäläisesti puoluevastaisen äärimmäisen virtauksen edustajat ovat aivan yhtä mieltä puolueensisäisessä politiikassaan, taistelussaan bolshevikkeja vastaan ja Päääänenkannattajan julistamisessa „bolshevistikseksi”. Mutta Axelrodin ja Aleksinskin kiukkuisinkin haukkuminen vain verhoaa sitä, että he eivät ymmärrä ollenkaan puolueen

yhdistämisen tarkoitusta ja merkitystä. Trotskin (— wieniläisten) päätöslauselma eroaa vain ulkonaisesti Axelrodin ja Aleksinskin „vuodatuksista”. Se on laadittu hyvin „varovasti” ja on olevinaan „puolueryhmien yläpuolella olevaa” oikeudenmukaisuutta. Entä mikä on sen ydinajatus? Kaikki on muka „bolshevikkijohtajien syytä”,— se on sitä samaa „historian filosofiaa” kuin Axelrodilla ja Aleksinskillakin.

Wieniläisessä päätöslauselmassa sanotaan heti ensimmäisessä kappaleessa: „...päätöksellään...” (täysistunnossa) „kaikkien puolueryhmien ja -virtausten edustajat ottivat tietoisesti ja harkitusti vastuun hyväksytyjen päätöslauselmien täytäntöönpanosta *tietyissä oloissa, yhteistyössä tiettyjen henkilöiden, ryhmien ja laitosten kanssa*”. Kysymys on „Pää-äänenkannattajassa tapahtuneista konflikteista”. Kuka „vastaa” täysistunnon „päätöslauselmien täytäntöönpanosta” Pää-äänenkannattajassa? On selvää, että Pää-äänenkannattajan enemmistö, t.s. bolshevikit ja puolalaiset; hehän ovat vastuussa täysistunnon päätöslauselmien täytäntöönpanosta — „yhteistyössä tiettyjen henkilöiden kanssa”, s.o. golosilaisten ja vperjodilaisten kanssa.

Mistä puhuu täysistunnon tärkein päätöslauselma siinä kohdassa, mikä koskee puolueemme „kipeimpiä” kysymyksiä, jotka ennen täysistuntoa olivat eniten kiistanalaisia ja joiden piti täysistunnon jälkeen tulla vähimmän kiistanalaisiksi?

Siitä, että *proletariaattiin kohdistuvan porvarillisen vaikutuksen ilmauksena* on toisaalta illegaalisen sosialidemokraattisen puolueen kieltäminen, sen osuuden ja merkityksen mataloittaminen j.n.e. ja toisaalta se, että kielletään sosialidemokraattien duumatoiminta ja legaalisten mahdollisuuksien käyttäminen, ettei käsitetä näiden kummankaan tärkeyttä j.n.e.

Nyt herää kysymys, mikä tarkoitus sitten on tällä päätöslauselmalla:

Sekö, että golosilaisten piti vilpittömästi ja peruuttamattomasti vetää risti illegaalisen puolueen kieltämisen, mataloittamisen y.m. yli, piti tunnustaa se syrjään poikkeamiseksi, piti vapautua siitä ja tehdä myönteistä työtä tuon poikkeamisen vastaisessa hengessä; — että vperjodilaisten piti vilpittömästi ja peruuttamattomasti vetää risti duumatoiminnan ja legaalisten mahdollisuuksien käytön kieltämisen y.m. yli; — että Pää-äänenkannattajan enemmistön piti

kaikin tavoin vetää golosilaisia ja vperjodilaisia „yhteistyöhön” *sillä ehdolla*, että he luopuvat vilpittömästi, johdonmukaisesti ja lopullisesti niistä „poikkeamisista”, jotka on kuvattu yksityiskohtaisesti täysistunnon päätöslauselmassa?

Vai tarkoittaako päätöslauselma sitä, että Pää-äänenkannattajan enemmistö on vastuussa päätöslauselmien täytäntöönpanosta (likvidaattoristen ja otzovististen poikkeamisien voittamisesta) „yhteistyössä *tiettyjen*” golosilaisten kanssa, jotka *jatkavat* kuten ennenkin ja vieläpä häikäilemättömämminkin likvidaattoruuden puolustamista, sekä tiettyjen vperjodilaisten kanssa, jotka jatkavat kuten ennenkin ja vieläpä häikäilemättömämminkin otzovismin, ultimatismin j.n.e. laillisuuden puolustamista?

Ei tarvitse muuta kuin asettaa tuo kysymys, niin nähdään, kuinka sisällöttömiä ovat Trotskin päätöslauselman helisevät fraasit,— kuinka ne *käytännössä* palvelevat sen saman kannan puolustamista, jolla Axelrod ja kumpp. sekä Aleksinski ja kumpp. ovat.

Jo päätöslauselmansa ensimmäisissä sanoissa Trotski ilmaisi mitä pahinta sovittelevaisuutta, „sovittelevaisuutta” lainausmerkeissä, kerhosovittelevaisuutta, poroporvarillista sovittelevaisuutta, joka ottaa perustaksi „tietyt henkilöt” eikä tiettyä linjaa, ei tiettyä henkeä eikä tiettyä puolueyön aatteellis-poliittista sisältöä.

Juuri siinä Trotskin ja kumpp. „sovittelevaisuus”, joka teoissa palvelee uskollisesti likvidaattoreita ja otzovisteja ja on sen vuoksi sitä vaarallisempaa paheena puolueessa, mitä kavalammin, hienommin ja kaunopuheisemmin sitä verhotaan muka puoluekantaisilla ja muka ryhmäkuntalaisvastaisilla jaaritteluilla,— juuri siinä tuo sovittelevaisuus eroaakin perinjuurin todellisesta puoluekantaisuudesta, joka merkitsee puolueen puhdistamista likvidaattoruudesta ja otzovismista.

Mitä meille on oikeastaan tiettyä puolueen tehtävänä?

Onko „tiettyä” „tietyt henkilöt, ryhmät ja laitokset”, jotka täytyy „sovittaa” riippumatta niiden linjasta, riippumatta niiden toiminnan sisällöstä, riippumatta niiden suhtautumisesta likvidaattoruuteen ja otzovismiin?

Vai onko meillä tietty puoluelinja, koko toimintamme tietty aatteellis-poliittinen suunta ja sisältö, tietty tehtävä puhdistaa tämä toiminta likvidaattoruudesta ja otzovismista,— tehtävä, jota on toteutettava „henkilöistä, ryhmistä

ja laitoksista” riippumatta, huolimatta niiden „henkilöiden, laitosten ja ryhmien” vastustuksesta, jotka eivät hyväksy tätä linjaa tai eivät noudata sitä?

Kaikkinaisen puolueyhdistymisen merkitykseen ja toteuttamiseksi nähden voi olla kaksi näkökantaa. Näiden näkökantojen eroavaisuuden ymmärtäminen on äärettömän tärkeää, sillä „yhdistymiskriisimme” kehityksen kulussa nämä näkökannat sekoittuvat ja sotkeutuvat, ja ellei toista näkökantaa eroteta toisesta, niin on mahdotonta saada selvää tästä kriisistä.

Toinen näkökanta yhdistymiskysymyksessä voi asettaa etualalle „tiettyjen henkilöiden, ryhmien ja laitosten” „sovittamisen”. Niiden mielipiteiden yhtäläisyys puolueyöhön ja sen linjaan nähden on toisarvoinen kysymys. Erimielisyyksistä on pyrittävä vaikenemaan eikä selvittämään niiden juuria, niiden merkitystä, niiden objektiivisia edellytyksiä. Henkilöiden ja ryhmien „sovittaminen” — se on pääasia. Elleivät ne ole yhtä mieltä yleisen linjan toteuttamisessa, niin tätä linjaa on tulkittava sillä tavalla, että sen voisivat kaikki hyväksyä. Elä itse ja anna toistenkin elää. Se on poroporvarillista „sovittelevaisuutta”, joka kiertämättä joutuu kerhodiplomatiaan. Erimielisyyksien lähteiden „tukkimiseen”, niistä vaikenemiseen, „selkkausten” „sovittamiseen” hinnalla millä hyvänsä, toisilleen vihamielisten suuntien neutralisointiin — juuri siihen on suunnattu tuollaisen „sovittelevaisuuden” päähuomio. On ymmärrettävää, että illegaalisen puolueen toiminnan ulkomaisen tukikohdan oloissa tämä kerhodiplomatia avaa ovet selkoselälleen niille „henkilöille, ryhmille ja laitoksille”, jotka esittävät kaikenlaisissa „sovittelu”- ja „neutralisointi”-yrityksissä „kunnon meklarien” osaa.

Erästä tällaisesta täysistunnossa tehdystä yrityksestä kertoo Martov „Golosin” 19.—20. numerossa seuraavaa:

„Menshevikit, „pravdalaiset” ja bundilaiset ehdottivat sellaista Pää-äänenkannattajan toimituksen kokoonpanoa, joka turvaisi puolueen kahden vastakkaisen ajatusvirtauksen „neutralisoinnin”, ei antaisi selvää enemmistöä kummallekaan ja siten pakottaisi puolueen äänenkannattajan viitoittamaan jokaisessa oleellisessa kysymyksessä sen *keskilinjan*, joka voi yhdistää puolueyöntekijäin enemmistön”.

Menshevikkien ehdotus, kuten tiedetään, ei mennyt läpi. Trotski, joka oli asettunut itse ehdokkaaksi Pää-äänenkannattajaan ollakseen *neutralisaattorina*, äänestettiin kumoon.

Bundilaista ehdokasta samaan toimeen — jota menshevikit olivat puheenvuoroissaan ehdottaneet — ei asetettu edes äänestettäväksi.

Siitä näette, mitä osaa esittävät *todellisuudessa* ne „sovitelijat” sanan pahassa merkityksessä tarkoitettuna, jotka kirjoittivat wieniläisen päätöslauselman ja joiden mielipiteet on ilmaistu juuri nyt saamassani „Otkliki Bunda” julkaisun 4. numerossa olevassa Ionovin kirjoituksessa. Menshevikit *eivät rohjenneet* ehdottaa sellaista Pää-äänenkannattajan toimitusta, jossa olisi enemmistö *heidän* suuntansa edustajia, mutta tunnustivat samanaikaisesti, kuten näkyy esittämästäni Martovin päätelmästä, että puolueessa on *kaksi vastakkaista virtausta*. Mensheveikeille ei tullut mieleenkään ehdottaa sellaista Pää-äänenkannattajan toimitusta, jossa olisi enemmistö *heidän* suuntansa edustajia. He eivät edes yrittäneet saada sellaista Pää-äänenkannattajaa, jolla olisi määrätty suunta (niin selvää oli täysistunnossa suunnan puuttuminen mensheveikeiltä, joilta vasta vaadittiin, vasta odotettiin vilpittömyyttä ja johdonmukaista luopumista likvidaattoruudesta). Menshevikit pyrkivät saamaan Pää-äänenkannattajassa aikaan „neutralisoinnin” ja esittivät *neutralisaattoreiksi* bundilaisen ja Trotskin. Bundilaisen ja Trotskin tuli näytellä sellaisen puhemiehen osaa, joka ottaisi tehtäväkseen „tiettyjen henkilöiden, ryhmien ja laitosten” välisen „avioliiton solmimisen” siitä huolimatta, luopuisiko toinen puoli likvidaattoruudesta vai ei.

Tämä puhemiehen näkökanta muodostaakin Trotskin ja Ionovin sovitteluaisuuden koko „aatteellisen perustan”. Kun he valittavat ja itkevät sitä, ettei yhdistymisestä tullut mitään, niin se on ymmärrettävä *cum grano salis**. Se on ymmärrettävä siten, ettei kosimisesta tullut mitään. Niiden yhdistymistoiveiden „raukeaminen”, joita Trotski ja Ionov olivat vaalineet, toiveiden, jotka tarkoittivat „tiettyihin henkilöihin, ryhmiin ja laitoksiin” yhdistymistä riippumatta näiden suhtautumisesta likvidaattoruuteen, merkitsee vain puhemiesten epäonnistumista, merkitsee sitä, että puhemiehen näkökanta on väärä, toivoton ja surkea, mutta se ei vielä lainkaan merkitse puolueen yhdistymisen epäonnistumista.

* — suurin varauksin. *Tcim.*

On olemassa toinenkin näkökanta tähän yhdistymiseen nähden. Tuo toinen näkökanta on se, että koko joukko syvällisiä, objektiivisia syitä, jotka eivät ole riippuvaisia yhdestä tai toisesta „tiettyjen (täysistunnonle ja täysistunnossa tiettyjen) henkilöiden, ryhmien ja laitosten” kokoonpanosta, on jo aikoja sitten alkanut aiheuttaa ja tulee jatkuvasti aiheuttamaan Venäjän sosialidemokratian kahdessa vanhassa, kahdessa tärkeimmässä puolueyhmässä sellaisia muutoksia, jotka luovat — joskus eräiden „tiettyjen henkilöiden, ryhmien ja laitosten” tahdosta ja tietoisuudestakin riippumatta luovat — aatteellista ja organisatorista perustaa yhdistymiselle. Näiden objektiivisten ehtojen juuret ovat Venäjän nykyisen porvarillisen kehityskauden erikoisuuksissa, porvarillisen vastavallankumouksen kauden ja itsevaltiuden porvaristyyppiseksi monarkiaksi muuttumisen yritysten kauden erikoisuuksissa. Nämä objektiiviset ehdot aiheuttavat samanaikaisesti ja erottamattomassa yhteydessä toisiinsa muutoksia työväenliikkeen luonteessa, työväen sosialidemokraattisen etujoukon kokoonpanossa, tyyppissä ja olemuksessa sekä muutoksia sosialidemokraattisen liikkeen aatteellis-poliittisissa tehtävissä. Tämän vuoksi tuo proletariaattiin kohdistuva porvarillinen vaikutus, joka synnyttää likvidaattoruuden (= puoliliberalismin, joka tahtoo lukeutua sosialidemokratiaan) ja otzovismin (= puolianarkismin, joka tahtoo lukeutua sosialidemokratiaan), ei ole sattuma, ei mikään henkilökohtainen paha aikomus, tyhmyys tai virhe, vaan mainittujen objektiivisten syiden vaikutuksen kiertämätön tulos — ja koko nykyisen Venäjän työväenliikkeen „perustasta” erottamaton päällysrakennus. Sen tajuaminen, että kumpikin syrjäpoikkeama on vaarallinen, epäsocialidemokraattinen ja työväenliikkeelle vahingollinen, aiheuttaa eri puolueyhmien ainesten lähenemisen ja raivaa „kaikkien esteiden yli” tien puolueen yhdistymiselle.

Tältä kannalta katsottuna yhdistyminen saattaa tapahtua hitaasti ja vaivalloisesti, siinä voi ilmetä epäröintiä, horjuntaa ja taka-askeleita, mutta se ei voi olla tapahtumatta. Tältä näkökannalta ei yhdistyminen sinukaan tapahdu välttämättä „tiettyjen henkilöiden, ryhmien ja laitosten” kesken, vaan tietyistä henkilöistä riippumatta, se alistaa heidät, heittää „tietyistä” pois ne, jotka eivät käsitä tahi eivät halua käsittää objektiivisen kehityksen vaatimuksia,

se nostaa esiin ja vetää puoleensa uusia, „tiettyihin” kuulumattomia henkilöitä, aiheuttaa vanhoissa puolueryhmissä, virtauksissa ja suuntavivahteissa muutoksia, siirtymisiä ja uutta ryhmittelyä. Tältä näkökannalta yhdistyminen ei ole erotettavissa aatteellisesta perustastaan ja se edistyykin vain aatteellisen lähentymisen pohjalla; sellaisten syrjäpoikkeamien kuin likvidaattoruuden ja otzovismin ilmaantumiseen, kehittymiseen ja voimistumiseen se ei ole sidottu jonkinlaisten polemiikkiesiintymisten, jonkinlaisen kirjallisen taistelun satunnaisilla siteillä, vaan se on niihin sisäisessä, erottamattomassa yhteydessä, kuten syy ja seuraus.

2. „TAISTELU KAHDELLA RINTAMALLA” JA SYRJÄPOIKKEAMIEN VOITTAMINEN

Sellaiset ovat kaksi periaatteellisesti erilaista, toisistaan perinpohjin eriävää mielipidettä puolueemme yhdistymisen olemuksesta ja merkityksestä.

Nyt herää kysymys: kumpi näistä mielipiteistä on täysistunnon päätöslauselman perustana? Ken syventyy tähän päätöslauselmaan, hän näkee, että *perustana* on jälkimmäinen näkökanta, vaikka eräissä kohdissa havaitaan päätöslauselmassa olevan selviä ensimmäisen näkökannan hengessä tehtyjen osittaisten „parannusten” jälkiä, mutta nämä „parannukset” *huonontavat* päätöslauselmaa *eivätkä ollenkaan poista sen perustaa*, sen perussisältöä, joka on läpeensä jälkimmäisen näkökannan mukainen.

Osoittaakseni, että asia on niin, että kerhodiplomatian hengessä tehdyillä „parannuksilla” on todellakin osaparanusten luonne, että ne eivät muuta asian ydintä ja päätöslauselman periaatteellista perustaa, pysähdyn tarkastelemaan päätöslauselman niitä eri pykäliä ja eri kohtia, jotka koskevat puolueessa vallitsevaa asiaintilaa ja joita puoluelehdistö on jo kosketellut. Aloitan lopusta.

Syyttäen „vanhojen puolueyhmiön johtajia” siitä, että he tekevät kaikkensa estääkseen yhtenäisyyden aikaansaamista, että täysistunnossakin he käyttäytyivät samoin ja että „jokainen askel piti ottaa heiltä taistellen”, Ionov kirjoittaa:

„Tov. Lenin ei halunnut „voittaa vaarallisia syrjäpoikkeamia” „sosialidemokraattisen toiminnan laajentamisen ja syventämisen” avulla. Hän pyrki aika tarmokkaasti siihen, että puolueen kaikkien

aloitteiden keskiöksi asetettaisiin „kahdella rintamalla taistelemisen” teoria. Hän ei tahtonut ajatellakaan „kovennetun suojelustilan” poistamista puolueessa” (s. 22, 1. pykälä).

On puhe puolueen asiointilaa koskevan päätöslauselman 4 §:n b-kohdasta. Tämän päätöslauselmaluonnoksen olin minä esittänyt Keskuskomitealle, ja kyseinen kohta muutettiin vasta valiokunnan työn jälkeen itse täysistunnossa, se muutettiin Trotskin ehdotuksesta, jota vastaan minä taistelin menestyksettä. Minulla oli tässä kohdassa sanat: „taistelu kahdella rintamalla”, ellei aivan kirjaimellisesti, niin ainakin sanat, jotka ilmaisevat tämän ajatuksen. „Voiton saaminen laajentamisen ja syventämisen avulla” lisättiin Trotskin ehdotuksesta. Olen erittäin iloinen, että kertomalla taistelustani tätä ehdotusta vastaan тов. Ionov antaa minulle sopivan tilaisuuden esittää mielipiteeni „parannuksen” merkityksestä.

Mikään ei herättänyt täysistunnossa niin kiivasta — usein koomillistakin — suuttumusta kuin ajatus „taistelusta kahdella rintamalla”. Siitä mainitseminenkin saattoi sekä vperjodilaiset että menshevikit pois suunniltaan. Tuo suuttumus on historiallisesti täysin selitettävissä, koska vuoden 1908 elokuusta vuoden 1910 tammikuuhun bolshevikit *todella* kävivät taistelua kahdella rintamalla, t.s. taistelua likvidaattoreita ja otzovisteja vastaan. Koomillista tuo suuttumus oli siksi, että suuttumalla bolshevikeille he vain todistivat syyllisyytensä, todistivat, että kaikkalainen likvidaattoruuden ja otzovismin tuomitseminen närkästyttää heitä vieläkin. Varkaan hattu palaa.

Trotskin ehdotus, että taistelu kahdella rintamalla vaihdettaisiin „voiton saamiseen laajentamisen ja syventämisen avulla”, sai osakseen menshevikkien ja vperjodilaisten kiihkeän kannatuksen.

Ja nyt sekä Ionov että „Pravda”, sekä wieniläinen päätöslauselma että „Golos Sotsial-Demokrata” riemuitsevat tämän voiton johdosta. Mutta herää kysymys: kun sanat taistelusta kahdella rintamalla heitettiin pois tuosta pykälästä, niin heitettiinkö samalla päätöslauselmasta pois tämän taistelun välttämättömyyden tunnustaminen? *Ei ollenkaan*, sillä kun kerran on tunnustettu, että on olemassa „syrjäpoikkeamia”, on tunnustettu niiden „vaarallisuus”, on tunnustettu välttämättömäksi tuon vaarallisuuden „selittäminen”, on tunnustettu, että syrjäpoikkeamat ovat

„proletariaattiin kohdistuvan porvarillisen vaikutuksen ilmausta”, niin siten *itse asiassa* onkin tunnustettu taistelu kahdella rintamalla! Yhdessä paikassa muutettiin „epämielellinen” (yhdelle tai toiselle kuomalle epämielinen) termi, mutta perusajatus jätettiin! Tuloksena oli vain se, että yhden pykälän yhtä osaa sotkettiin, laimennettiin vedellä, huononnettiin fraasilla.

Kun kyseisessä pykälässä puhutaan voiton saamisesta toimintaa laajentamalla ja syventämällä, niin tosiasia se on juuri fraasi ja avuton veruke. Mitään selvää ajatusta siinä ei ole. Toimintaa on aina ja välttämättä laajennettava ja syvennettävä; siitä puhuu yksityiskohtaisesti koko *kolmas* pykälä päätöslauselmassa, puhuu ennen kuin siirtyy erityisiin — ei aina ja ehdottomasti välttämättömiin, vaan erikoisvaiheen olosuhteiden synnyttämiin — „aatteellisiin poliittisiin tehtäviin”. Neljäs pykälä on omistettu yksinomaan näille erikoistehtäville, ja sen kaikkien kolmen kohdan johdannossa sanotaan suoraan, että nämä aatteelliset poliittiset tehtävät „ovat astuneet esiin omalla vuorollaan”.

Mitä tästä kaikesta syntyy? Syntyy järjettömyys, että muka toiminnan laajentamisen ja syventämisen tehtävä on *myös* astunut esiin omalla vuorollaan! Ikään kuin *voisi* olla sellainen historiallinen „vuoro”, jolloin *tätä* tehtävää ei asetettaisi, kuten aina muulloinkin!

Ja kuinka voidaan syrjäpoikkeamat voittaa sosialidemokraattisen toiminnan laajentamisen ja syventämisen avulla? Kaikkinaisen laajentamisen ja kaikkinaisen syventämisen yhteydessä herää kiertämättä kysymys, miten on laajennettava ja miten on syvennettävä; jos likvidaattoruus ja otzovismi eivät ole satunnaisuutta, vaan yhteiskunnallisten olosuhteiden synnyttämiä virtauksia, niin ne saattavat tunkeutua toiminnan minkälaiseen laajentamiseen ja minkälaiseen syventämiseen tahansa. Toimintaa voidaan laajentaa ja syventää likvidaattoruuden hengessä — siten tekevät esimerkiksi „Nasha Zarja” ja „Vozrozhdenije”⁷⁰; se voidaan tehdä myös otzovismin hengessä. Toisaalta taas syrjäpoikkeamien voittaminen, „voittaminen” sanan todellisessa merkityksessä, ottaa välttämättä vissejä voimia, aikaa ja energiaa oikean sosialidemokraattisen toiminnan välittömästä laajentamisesta ja syventämisestä. Esimerkiksi sama Ionov kirjoittaa artikkelinsa samalla sivulla:

„Täysistunto on päättynyt. Sen osanottajat ovat matkustaneet pois. Keskuskomitea on joutunut toimintaa järjestäessään voittamaan uskomattoman suuria vaikeuksia, joista ei ole suinkaan viimeisellä sijalla niin sanottujen” (vainko niin sanottujen, тов. Ionov, eikä todellisten, ihka oikeiden?) „likvidaattorien käyttäytyminen, likvidaattorien, joiden olemassaolon тов. Martov niin itsepintaisesti kielsi”.

Siinä teille aineistoa — vähän, mutta luonteenomaista aineistoa — sen selvittämiseksi, kuinka sisällöttömiä ovat Trotskin ja Ionovin fraasit. Mihailin, Jurin ja kumpp. likvidaattoriaskeleiden voittaminen on vienyt Keskuskomitealta voimaa ja aikaa todella sosialidemokraattisen toiminnan välittömän laajentamisen ja syventämisen vahingoksi. Ellei olisi Mihailin, Jurin ja kumpp. edesottamuksia, ellei olisi likvidaattoruutta niiden joukossa, joita me erheellisesti pidämme edelleenkin tovereinamme, niin silloin kävisi sosialidemokraattisen toiminnan laajentaminen ja syventäminen menestyksellisemmin, koska sisäinen taistelu ei veisi puolueen voimia. Siispä jos sosialidemokraattisen toiminnan laajentamisella ja syventämisellä ymmärretään agitaation, propagandan, taloudellisen taistelun j.n.e. välitöntä kehittämistä todella sosialidemokraattisessa hengessä, niin taistelu sosialidemokraattien keskuudessa ilmenevien sosialidemokratiasta poikkeamisten voittamiseksi on tälle toiminnalle miinus, niin sanoakseni poisto „myönteisestä toiminnasta”, ja näin ollen fraasi syrjäpoikkeamien voittamisesta laajentamisen j.n.e. *avulla* on järjettömyyttä.

Tuo fraasi ilmaisee itse asiassa hämärän toivomuksen, hyväntahtoisen, naiivin toivomuksen, että sosialidemokraattien keskuudessa olisi vähemmän sisäistä taistelua! Mitään muuta tuo fraasi ei kuvastanut, paitsi tätä naiivia toivomusta; se on niin sanottujen sovittelijain *huokaus*: oi, jospa olisi vähemmän taistelua likvidaattoruutta ja otzovismia vastaan!

Tuollaisen „huokailun” poliittinen merkitys on nolla, pahempikin kuin nolla. Kun puolueessa on henkilöitä, joille on edullista „kieltää itsepintaisesti” likvidaattorien (ja otzovistien) olemassaolo, niin he käyttävät „sovittelijain” „huokailua” pahan peittelemiseksi. „Golos Sotsial-Demokrata” tekeekin juuri niin. Ja sen vuoksi moisten päätöslauselmissa esiintyvien hyväätarkoittavan sisällöttömien fraasien puol-

tajat ovatkin vain *niin sanottuja* „sovittelijoita”. Todellisuudessa he ovat likvidaattorien ja otzovistien apureita, todellisuudessa he eivät syvennä sosialidemokraattista toimintaa, vaan nimenomaan tukevat tästä toiminnasta poikkeamisia, tukevat nimenomaan pahaäpitämällä sitä väliaikaisesti kätkössä ja vaikeuttamalla sen parantamista.

Havainnollistaakseni tov. Ionoville tuon pahan merkitystä muistutan hänen mieleensä erään kohdan „Diskussionnyi Listokin” 1. numerossa julkaistusta tov. Ionovin artikkelista. Likvidaattoruutta ja otzovismia tov. Ionov vertasi sattuvasti *hyvänlaatuiseseen paiseeseen*, joka „märkiessään vetää itseensä kaikenlaisia vahingollisia aineksia koko elimistöstä ja siten edistää sen tervehtymistä”.

Juuri niin. Märkimisprosessi, joka poistaa elimistöstä „vahingollisia aineksia”, vie tervehtymiseen. Ja se, mikä vaikeuttaa elimistön puhdistumista tällaisista aineksista, tuottaa sille vahinkoa. Miettiköön tov. Ionov tätä hyödyllistä ajatustaan!

3. YHDISTYMISEN EHDOT JA KERHODIPLOMATIA

Edelleen „Golosin” toimitusartikkeli täysistunnon yhteenvedoista pakottaa meidät koskettelemaan kysymystä likvidaattoruus- ja otzovismi-sanojen poistamisesta päätöslauselmasta. Mainitussa toimitusartikkelissa (№ 19—20, s. 18) on harvinaisella, aikaisemmin missään (paitsi meidän golosilaisillamme) näkemättömällä... rohkeudella sanottu, että termi „likvidaattori” on venyvä termi, että se on „*synnyttänyt kaikenlaisia väärinkäsityksiä*” (sic!! *) j.n.e., jonka vuoksi „Keskuskomitea päätti poistaa päätöslauselmasta tämän termin”.

Millä nimellä on nimitettävä tuollaista Keskuskomitean päätösten tulkintaa termin poistamisesta, kun „Golosin” toimittajat eivät voi olla tietämättä, että tuo tulkinta sotii totuutta vastaan? Mihinkä nämä toimittajat, joista kaksi oli täysistunnossa ja tietää termin poistamisen „historian”, perustivat laskelmansa? Luulivatkohan he, ettei heitä paljasteta?

Päätöslauselmaa laatineessa valiokunnassa enemmistö hyväksyi termin säilyttämisen. Kahdesta valiokuntaan

* — sillä tavalla! *Toim.*

kuuluneesta menshevikistä toinen (Martov) äänesti termin poistamisen puolesta, *toinen* (joka oli monesti kallistunut Plehanovin kannalle) äänesti *vastaan*. Kaikki kansalliset ainekset (2 puolalaista + 2 bundilaista + 1 latvialainen) ja Trotski esittivät täysistunnossa seuraavan lausunnon:

„Asian olemuksen kannalta olisi mielestämme toivottavaa nimitää päätöslauselmassa osoitettua virtausta „likvidaattoruudeksi”, jota vastaan on välttämättä taisteltava, mutta ottaen huomioon menshevikki-toverien lausunnon siitä, että *kyllä hekin pitävät välttämättömänä taistella tuota virtausta vastaan*, mutta sellaisen termin käyttämisellä päätöslauselmassa on ryhmäkuntalainen, heitä, menshevikkejä vastaan suunnattu luonne,— ehdotamme, että kaikkinaisten tarpeettomien, puolueen yhdistämistä haittaavien vastusten hävittämiseksi tuo termi heitetään pois päätöslauselmasta”.

Siis Keskuskomitean enemmistö, muun muassa nimenomaan kaikki puolueyryhmiin kuulumattomat ainekset, on ilmoittanut kirjallisesti, että likvidaattoruus-sana on asian olemuksen kannalta oikea ja että likvidaattoruutta vastaan on taisteltava, mutta „Golosin” toimitus selittää termin poistamisen johtuneen siitä, että termi oli asian olemuksen kannalta kelpaamaton!!

Keskuskomitean enemmistö, muun muassa nimenomaan kaikki puolueyryhmiin kuulumattomat ainekset, on ilmoittanut kirjallisesti suostuvansa termin poistamiseen, antaen myöten menshevikkien vaatimuksille (oikeammin sanoen: antaen periksi uhkavaatimukselle, sillä menshevikit sanoivat, että muussa tapauksessa päätöslauselma ei tule olemaan yksimielinen), koska he ovat luvanneet „*taistella tuota virtausta vastaan*”, mutta „Golosin” toimitus kirjoittaa: päätöslauselma antoi „vain yhdellä tavalla ymmärrettävän vastauksen kysymykseen niin sanotusta „taistelusta likvidaattoruutta vastaan”” (sama, s. 18)!!

Täysistunnossa he lupasivat korjata vikansa ja pyysivät: älkää käyttäkö „*meitä vastaan suunnattua termiä*”, sillä me alamme nyt itse taistella tuota virtausta vastaan,— mutta jo ensimmäisessä täysistunnon jälkeen ilmestyneessä „Golosin” numerossa he ovat julistaneet likvidaattoruutta vastaan käytävän taistelun niin sanotuksi taisteluksi.

On selvää, että golosilaiset ovat tehneet päättävän täyskäännöksen likvidaattoruuden puoleen, käännöksen, joka tulee ymmärrettäväksi, kun täysistunnon jälkeisiä tapahtumia — erikoisesti „Nasha Zarjan”, „Vozrozhdenijen” sekä

Mihailin, Jurin, Romanin ja kumpp. kaltaisten herrojen esiintymisiä — silmällään kuten jotakin eheää, yhtenäistä ja syyperusteista kokonaisuutta. Siitä tulemme puhumaan tuonnempana, ja meidän on silloin osoitettava, kuinka pintapuolinen katsantokanta on Trotskilla, joka on taipuvainen panemaan kaikki „siveellis-poliittisten sitoumusten laiminlyönnin” syyksi (wieniläinen päätöslauselma), vaikka meillä ei kai ole kysymys yksilöllisestä tai ryhmittäisestä „sitoumusten laiminlyömisestä”, ei moraalisesta eikä juridisesta teosta, vaan *poliittisesta* toiminnasta, nimittäin puoluevastaisten legalistien yhteenliittämisestä Venäjällä.

Ja nyt on pysähdyttävä tarkastelemaan toista kysymystä, nimittäin täysistunnon sellaisen askelen kuin päätöslauselmassa olleen likvidaattoruus-sanan poistamisen syitä ja merkitystä. Olisi väärin selittää sen johtuneen yksinomaan sellaisten sovittelijain kuin Trotskin, Ionovin ja kumpp. ylettömästä ahkeruudesta. Tässä on otettava huomioon toinenkin seikka. Asia on niin, että suuri osa täysistunnon päätöksistä vietiin läpi kahden puolueryhmän, bolshevikkien ja menshevikkien, *sovittamisen* periaatteen nojalla kansallisten ainesten välityksellä eikä sen tavallisen periaatteen mukaan, että vähemmistö alistuu enemmistön tahtoon. Tov. Ionov vihjanee „Otkliki Bunda” julkaisussa juuri siihen seikkaan, kun hän kirjoittaa: „Toverit, jotka tarrautuvat nyt muodollisuuksiin, tietävät vallan hyvin, mihin viime täysistunto olisi päättynyt, jos se olisi asetunut muodolliselle näkökannalle”.

Tässä lauseessa tov. Ionov puhuu vihjauksin. Hän, samoin kuin Trotskikin, pitää sellaista ajatustensa esittämistapaa erittäin „taktillisena”, ei ryhmäkuntalaisena, vaan erikoisen puoluekantaisena. Itse asiassa se on juuri kerhodiplomaattien menettelytapa, josta ei koidu puolueelle ja puoluekantaisuudelle muuta kuin vahinkoa. Vihjaukset jäävät eräiltä huomaamatta, toisissa ne kiihottavat kerholaista uteliaisuutta ja kolmansia yllyttävät juoruamaan ja kielitteleeseen. Sen vuoksi pitää Ionovin vihjaukset selittää. Jollei hän tässä puhu siitä, että useissa kysymyksissä täysistunto pyrki sovittamiseen (eikä tavalliseen ratkaisemiseen äänten enemmistöllä), niin kehotamme häntä lausumaan ajatuksensa selvemmin eikä saattamaan rajantakaisia kuomia kiusaukseen.

Jos taas Ionov puhuu tässä puolueyhmiön sovittamisesta täysistunnossa, niin hänen sanansa niitä „tovereita” vastaan, „jotka tarrautuvat nyt muodollisuuksiin”, näyttävät meille havainnollisesti vielä erään noille muka sovittelijoille ominaisen piirteen, sovittelijoille, jotka itse asiassa auttavat salaa likvidaattoreita.

Useita yksimielisiä päätöksiä hyväksyttiin täysistunnossa puolueyhmiön *sovittamisen* avulla. Miksi se oli välttämätöntä? Siksi, että ryhmäsuhteet ovat olleet tosiasiallisesti samaa kuin jakaantuminen, ja kaikkinaisen jakaantumisen oloissa koko kollektiivin (tässä tapauksessa puolueen) kuri uhrataan aina ja välttämättä kollektiivin osan (tässä tapauksessa puolueyhmiön) kurin hyväksi.

Venäjällä vallitsevien puoluesuhteiden oloissa ei voitu päästä yhtenäisyyteen muuten kuin puolueyhmiön (kaikkien vai perusrhmien, ryhmien osien vai koko ryhmien, se on eri kysymys) sovittamisen kautta. Tästä johtui kompromissin välttämättömyys, s.o. välttämättömyys tehdä muuttamiin pykäliin sellaisia myönnytyksiä, joita enemmistö ei hyväksynyt, mutta vähemmistö vaati. Eräänä tällaisena kompromissimyönnytyksenä oli likvidaattoruus-sanoin poistaminen päätöslauselmasta. Erikoisen kuvaavana täysistunnon päätösten kompromissiluonteen ilmauksena on se, että bolshevikit ovat *ehdollisesti* luovuttaneet *ryhmänsä* varat *kolmansille* henkilöille. Puolueen osa on ehdollisesti luovuttanut varansa kolmansille henkilöille (kansainväliseen sosialidemokratiaan kuuluville), joiden on ratkaistava, annetaanko nämä rahat Keskuskomitealle vai palautetaanko ne puolueyhmiölle. Tämän sopimuksen aivan epätavallinen ja normaalisessa, yhtenäisessä puolueessa mahdoton luonne näyttää selvästi, millaisilla *ehdoilla* bolshevikit hyväksyivät sovittamisen. Pää-äänenkannattajan 11. numerossa julkaisussa bolshevikien julkilausumassa sanotaan selvästi, että tärkeimpänä aatteellis-poliittisena ehtona on sen päätöslauselman toteuttaminen, joka „tuomitsee likvidaattoruuden ja otzovismin sekä tunnustaa, että taistelu näitä virtauksia vastaan kuuluu erottamattomasti puolueen poliittiseen linjaan”, että eräänä tämän linjan toteuttamisen takeena on Pää-äänenkannattajan toimituksen kokoonpano, että ryhmä-äänenkannattajan julkaisemisen ja ryhmäpolitiikan jatkaminen menshevikien taholta antaa bolshevikille oikeuden „vaatia säilyttäjältä rahojen palauttamista”. Keskuskomitea

hyväksyi nämä ehdot viitaten ryhmäkeskuksia koskevassa päätöslauselmassa suoraan tähän bolshevikkien julkilausumaan.

Herää kysymys: onko näitä ehtoja noudatettava vai ei? Ovatto nämä ehdot muodollisuutta vai eivätkö ole? Tov. Ionov, joka puhuu halveksuvasti „muodollisuuksista”, ei ole käsittänyt kaikkein alkeellisinta eroa sovittamisen, joka on sopimuksen (= bolshevikkien suorittaman varojen luovuttamisen ehtojen, ryhmäkeskuksia koskevassa Keskuskomitean yksimielisessä päätöslauselmassa hyväksytyjen ehtojen) perustana, ja toisaalta sopimuksen muodollisten ehtojen noudattamisen välillä, mikä on yhtenäisyyden säilyttämisen perustana.

Jos tov. Ionov nyt, kun on olemassa Keskuskomitean yksimielinen päätöslauselma ryhmäkeskuksista, viittaa halveksuvasti kintaalla „muodollisuuksille”, niin siten hän viittaa kintaalla Keskuskomitean *koko* päätökselle ryhmäkeskuksista. Tov. Ionovin sofismi päättyy seuraavaan: Keskuskomitean päätösten summaa ei ole saatu aikaan yksinomaan viemällä läpi päätöslauselmia äänten enemmistöllä, vaan myös sovittamalla toisilleen vihamielisiä virtauksia muutamissa tärkeimmissä kysymyksissä; *vastedeskään* nämä päätökset eivät siis ole muodollisesti velvoittavia, vaan vähemmistöllä on oikeus vaatia sovittelua! *Kun kerran* Keskuskomitean päätöksissä on sovittelun aines, niin nämä päätökset voidaan *milloin tahansa* rikkoa, sillä sopiminen on vapaaehtoista!

Eikö tuollainen sofistiikka ole huonosti peiteltyä likvidaattorien puolustamista?

Mutta jos Ionovin sofismit ovat vain naurettavia, niin Keskuskomitean (täysistunnon) pyrkimys tehdä enimmäismäärä mahdollisia myönnytyksiä oli psykologisesti ja poliittisesti oikea momentti. Menshevikit ja otzovistit yhdistyivät vimmatuissa hyökkäilyissään BK:ta (Bolshevikkikeskusta) vastaan, jolle esitettiin hirveitä syytöksiä. Ei periaatteelliset erimielisyydet, vaan BK:n „pahanilkisyys” — juuri se vie-roittaa meitä puolueesta eniten ja ennen kaikkea, sanoivat niin menshevikit kuin otzovistitkin*.

* Vrt. Ionovin lausuntoa: „Tov. Martov jankutti täysistunnolle yhtä itsepintaisesti, että „vaaralliset poikkeamiset” oikealle ovat pahanilkisten bolshevikkien keksintöä, että puolueella on yksi vihollinen, nimittäin Bolshevikkikeskus ryhmäkuntalaisine isännöimisineen” (siteer. art. 22. s.).

Tämä on erittäin tärkeä seikka, jota selittämättä ei voida ymmärtää, miksi meidän yhdistymiskriisimme kulku on juuri sellainen eikä toisenlainen. Likvidaattoruuden ja otzovismin periaatteellisia puolustajia *ei ollut*: menshevikit enempää kuin vperjodilaisetkaan *eivät tohtineet* asettua sellaiselle kannalle. Siinä tuli ilmi meidän kirjallisuudessamme jo aikoja sitten merkillepantu (ja kansainvälisessä opportunistinvastaisessa kirjallisuudessa monesti merkitty) nykyisten marxilaisuuden „arvostelijain” ja todellisen marxilaisen taktiikan arvostelijain piirre: horjuvaisuus, periaatteettomuus, „uuden” linjan peitteleminen, likvidaattoruuden ja otzovismin johdonmukaisten edustajien varjeleneminen. Me emme ole likvidaattoreita, se on ryhmäkuntalaisten termi,— huusivat menshevikit. Me emme ole otzovisteja, se on ryhmäkuntalaisten liioittelua,— säästivät vperjodilaiset. Ja Bolshevikkikeskusta vastaan syydettiin tuhansia syytöksiä jos jonkinlaisista asioista aina niin sanottuihin „rikosasioihin” (lue: pakkoluovutukseen) saakka, minkä *tarkoituksena* oli hämätä periaatteellispoliittiset erimielisyydet ja työntää ne taka-alalle.

Bolshevikit vastasivat siihen: hyvä on, herrat, käsitelkoon Keskuskomitea *kaikki* syytöksenne ja antakoon niistä „tuomion ja rankaisun”. Täysistunnon kokoonpanoon kuuluu viisi kansallista sosialidemokraattia,— heistä riippuu päätös yleensä, semmitenkin yksimielinen päätös. Olkootkin he „tuomareina” teidän (s.o. menshevikkien ja vperjodilaisten) syytöstenne tutkimisessa ja Bolshevikkikeskukselle esittämienne vaatimusten tyydyttämisessä. Bolshevikit menivät vieläkin pitemmälle. He suostuivat päätöslauselmissa niin moniin menshevikkien ja vperjodilaisten vaatimiin kompromisseihin kuin suinkin mahdollista.

Niinpä siis on tehty mahdollisimman paljon myönnytyksiä puolueen asiaintilaa sekä konferenssia koskevissa päätöslauselmissa, kaikki „syytökset” on käsitelty ja *kaikki Bolshevikkikeskukselle esitetyt vaatimukset on tyydytetty kaikkien viiden kansallisen sosialidemokraatin päätöksen perusteella*.

Vain siten voitiin puoluelinjan, s.o. likvidaattoruusvastaisen linjan vastustajilta poistaa *kaikki koukuttelumahdollisuudet, kaikki mahdollisuudet välttää kysymyksen periaatteellista asettamista*. Ja nämä mahdollisuudet heiltä riistettiin.

Kun nyt Axelrod ja Martov kumppaneineen „Välttämättö-
mässä lisäyksessään” ja Aleksinski ja kumpp. vperjodilais-
ten lehtisessä yrittävät jälleen vetää esiin Bolshevikkien-
keskusta vastaan esitettyjä syytöksiä, juoruja, parjauksia,
valheita ja ilkeämielisiä salaviittauksia,— niin nämä herrat
itse julistavat itselleen tuomion. Sitä ei voida kieltää, että
täysistunto käsitteli *yksimielisesti kaikki* heidän syytök-
sensä, kumosi päätöslauselmallaan *kaikki* nuo syytökset
ja tunnusti ne kumotuiksi,— sitä eivät voi kieltää kummat-
kaan rettelöpukarit. Ja koska asia on näin, niin jokaiselle
on nyt selvää, että uutta rettelöä aloittelevat (Axelrod,
Martov, Aleksinski ja kumpp.) ovat yksinkertaisesti poliit-
tisia kiristäjiä, jotka tahtovat hämätä periaatteelliset
kysymykset juorulla. Emmekä tule pitämäänkään heitä
muina kuin poliittisina kiristäjinä. Tulemme pitämään
huolta vain siitä, että puolue toteuttaa likvidaattoruus-
vastaista ja otzovisminvastaista linjaa, ja Axelrodin, Mar-
tovin ja Aleksinkin annamme rypeä liassa niin paljon
kuin haluavat.

Bolshevikkien kompromissit ja myönnytykset, heidän
suostumisensa päätöslauselmiin, joista monessa suhteessa
puuttui riittävää päättäväisyyttä, olivat välttämättömiä
periaatteellisen rajankäynnin selventämiseksi. Tyydyttä-
mällä *kaikki* menshevikkien ja otzovistien vaatimukset,
jotka useimmat kansallisten ainesten edustajat* olivat
tunnustaneet oikeiksi, bolshevikit saivat aikaan sen, että
sosialidemokraateille heidän suuntaeroavaisuuksistaan riip-
pumatta, kaikille paitsi ammattikiristäjille nousi eteen
kysymys yksinomaan puoluelinjan, likvidaattoruusvastaisen
ja otzovisminvastaisen linjan noudattamisesta. Ei keneltä-
kään, ei yhdeltäkään henkilöltä koko puolueessa suljettu
pääsyä puoluetoimintaan, osallistumaan tämän linjan
toteuttamiseen; päätös, joka riippui kansallisista sociali-
demokraateista, ei jättänyt mitään esteitä puoluelinjan
toteuttamiselle, ei mitään haittaavia syrjäseikkoja. Ja kun
likvidaattorit ovat nyt uudestaan ja vieläkin selvemmin
paljastaneet itsensä, niin siten *on tullut todistetuksi*, että

* Muistutamme mieleen, että päätösvaltainen äänioikeus oli täysistunnonssa
neljällä menshevikillä, neljällä bolshevikilla, yhdellä vperjodilaisella, yhdellä
latvialaisella, kahdella bundilaisella ja kahdella puolalaisella, t.s. menshevikkejä
ja vperjodilaisia vastaan bolshevikkeilla ei ollut enemmistöä edes puolalaisten
ja latvialaisen kanssa; bundilaiset olivat ratkaisevina.

haittaavat syrjäiseikat eivät olleet muuta kuin keksintöä, silmänlumetta, kysymyksen kiertelyä juoruamalla, kerhojuonittelijain temppu.

Sen vuoksi rajankäynti ja -selvitys alkoikin kunnolleen vasta täysistunnon jälkeen; tämä selvittely tapahtuu yksinomaan tärkeimmässä periaatteellisessa kysymyksessä — puolueemme likvidoisesta. Ne „sovittelijat”, jotka ovat hämmästyksissään, harmissaan ja ihmeissään siitä, että rajankäynti alkoi täysistunnon jälkeen, ovat tuolla ihmetelystään todistaneet vain sen, että he ovat kerhodiplomatian pauloissa. Kerhodiplomaatti saattoi luulla, että ehdollinen sopiminen Martovin ja Martynovin, Maksimovin ja toisen vperjodilaisen⁷¹ kanssa merkitsee kaikkinaisen rajankäynnin loppua, sillä periaatteelliset erimielisyydet ovat sellaiselle diplomaatille toisarvoinen asia. Sitävastoin ne, joilla periaatteellinen kysymys likvidaattoruudesta ja otzovismista on etutilalla, eivät ollenkaan ihmettele, että nimenomaan sen *jälkeen*, kun Martovin, Maksimovin ynnä muiden *kaikki* vaatimukset oli tyydytetty, nimenomaan sen *jälkeen*, kun heille oli tehty mahdollisimman suuria myönnytyksiä organisaatio- y.m. kysymyksissä, piti alkaa puhtaasti periaatteellinen rajankäynti.

Se, mitä puolueessa on tapahtunut täysistunnon jälkeen, ei ole puolueen yhdistymisen raukeamista, vaan se on kaikkien niiden yhdistymisen alkua, jotka todella kykenevät työskentelemään ja haluavat työskennellä puolueessa ja puoluekantaisesti, se on alkua bolshevikkien, puolueemenschevikkien, kansallisten, puolueyhmiin kuulumattomien sosialidemokraattien todella puoluekantaisen liittoutuman puhdistamiseksi puolueelle vihamielisistä luopioista, puoliliberaaleista ja puolianarkisteista*.

* Ohimennen sanoen. Golosilaisten ja vperjodilaisten bolshevikkivastaista liittoutumaa (joka oli aivan samankaltainen kuin jauresilaisten ja herveläisten liittoutuma guesdelaisia vastaan) luonnehtii seuraava tosiasia: „Välttämättömässä lisäyksessään” Martov pilkkaa Plehanovia siitä, että tämä on antanut merkitystä kouluvallion kokoonpanolle. Martov ei puhu totta. Täysistunnossa samainen Martov yhdessä kaikkien menshevikkien kanssa, yhdessä Maksimovin kanssa sekä Trotskin tukemana *taisteli sen päätöslauselman puolesta*, että NN:ssä oleva otzovistilainen koulu piti tunnustaa puoluekouluksi, jonka kanssa Keskuksomitean piti *tehdä sopimus!* Suurella välvällä saimme tuon puoluevastaisen liittoutuman hajalle.

Kun kerran sekä golosilaiset että vperjodilaiset kuuluvat puolueeseen, niin tietysti heillä on täysi *oikeus* kuulua liittoutumiin. Kysymys ei ole oikeudesta, vaan liittoutuman periaatteellisuudesta. Se on *periaatteettomien liittoutuma* puoluekantaista ja periaatteellisuutta vastaan.

4. PUOLUEESSA VALLITSEVAA ASIAINTILAA KOSKEVAN
PÄÄTÖSLAUSELMAN 1. PYKÄLÄSTÄ

Jatkaessani täysistunnon päätöslauselmien puutteiden erittelyä minun on nyt pysähdyttävä tarkastelemaan puolueessa vallitsevaa asiaintilaa koskevan päätöslauselman ensimmäistä pykälää. Tosin tämä pykälä ei kajoa sellaisiin kysymyksiin, jotka ovat välittömässä yhteydessä eri mielipiteisiin puolueen yhdistymisestä, mutta minun täytyy poiketa syrjään, sillä tämän ensimmäisen pykälän tulkinta on jo aiheuttanut puolueessa paljon kiistaa.

Minun päätöslauselmaehdotuksessani tätä pykälää ei ollut lainkaan, ja minä — samoin kuin koko „Proletarin” toimituskin — taistelin mitä päättäväisimmin sitä vastaan. Pykälän veivät läpi menshevikit ja puolalaiset, joita osa bolshevikeista varoittamalla varoitti, että tämän epäselvän, hämärän pykälän tulkinta tulee kiertämättä synnyttämään väärinkäsityksiä tai — mikä vieläkin pahempi — tulee tekemään palveluksia likvidaattoreille.

Sanomattakin on selvää, että hyvin useita tämän pykälän teesejä minä arvostelin täysistunnossa niiden sisällöttömyyden, tyhjyyden, tautologian vuoksi. Kun sanotaan, että sosialidemokraattien taktiikka on periaatteellisilta perusteiltaan aina yhtenäinen — eikä määritellä, mitä nämä periaatteelliset perusteet ovat, minkä vuoksi ja nimenomaan mistä perusteista (marxilaisuudesta yleensä vai jostakin marxilaisuuden perusajatuksesta) tässä on kysymys; — kun sanotaan, että sosialidemokraattien taktiikka on aina tarkoitettu tuottamaan mahdollisimman suuria tuloksia — eikä määritellä taistelun lähintä päämäärää (lähimpiä mahdollisia tuloksia) nykyhetkellä enempää kuin tämän nykyhetken erityisiä taistelumuotojakaan; — kun sanotaan, että taktiikka on tarkoitettu erilaisia teitä varten, joita kehitys saattaa alkaa kulkea, eikä määritellä noita teitä konkreettisesti; — kun puhutaan itsestään selviä totuuksia siitä, että taktiikan täytyy edistää voimien kokoamista, valmistaa proletariaatti sekä avoimeen taisteluun että käyttämään hyväkseen epävakaa järjestelmän ristiriitoja, — niin kaikki nämä ovat ilmeisiä, silmään pistäviä puutteellisuuksia, jotka tekevät koko pykälän tarpeettomaksi ja kelvottomaksi painolastiksi.

Mutta tuossa pykälässä on vielä jotain pahempaakin. Siinä on likvidaattoreille takaportti, josta täysistunnon aikana sen eri jäsenet mainitsivat, ei ainoastaan bolshevitit, vaan myöskin eräs bundilainen ja jopa Trotskikin. Se on fraasi siitä, että valvutuneelle proletariaatille „avautuu *ensimmäisen kerran* mahdollisuus, järjestäytyttyään sosialidemokraattiseksi joukkopuolueeksi, soveltaa tietoisesti, suunnitelmallisesti ja johdonmukaisesti tätä kansainvälisen sosialidemokratian taktillista metodia”. (Mitä tätä metodia? Aikaisemmin oli puhe taktiikan periaatteellisista perusteista eikä sen metodista ja sitäkin vähemmän jostain tietystä metodista.)

Miksi *ensimmäisen kerran*,—kyselivät tämän pykälän arvostelijat täysistunnossa. Jos sen vuoksi, että maan kehityksen jokainen askel antaa jotakin uutta, korkeampaa sekä tekniikan tasossa että luokkataistelun selvytydessä j.n.e., niin silloin olemme taaskin tekemisissä banaalisuuden kanssa. Silloin antaa jokainen ajankohta aina ja ehdottomasti jotain sellaista, mikä edelliseen ajankohtaan verrattuna ilmaantuu *ensimmäisen kerran*. Mutta me elämme tiettyä ajankohtaa, vastavallankumouksellisen lamaannuksen ajankohtaa, vallankumouksen nousukauden jälkeen seurannutta joukkojen tarmon ja sosialidemokraattisen työväenliikkeen valtavan suuren laskukauden ajankohtaa. Ja jos tällaista ajankohtaa luonnehditaan sellaiseksi, joka antaa proletariaatille *ensimmäisen kerran* mahdollisuuden soveltaa tietoisesti j.n.e. kansainvälisen sosialidemokratian metodia, niin nuo sanat kiertämättä johtavat likvidaattorimaiseen tulkintaan, saattavat ylistämään aito liberaaliseen tapaan III Duuman aikakautta, joka on muka rauhallinen ja muka laillinen kausi myrskyn ja rynnistyksen kauteen verrattuna, vallankumouskauteen verrattuna, jolloin proletariaatin taistelu tapahtui välittömästi vallankumouksellisissa muodoissa ja liberaalit parjasivat sitä „luonnonvoimien mielettömyydeksi”.

Jotta tuohon peräti epäselvän pykälän likvidaattorimaisen tulkinnan vaarallisuuteen kiinnitettäisiin erikoista huomiota, tein samassa täysistunnossa koko joukon kirjallisia huomautuksia korostaen monia kohtia puhujien pitämistä puheista. Tässä kaksi huomautustani:

1) „Leninin vaatimuksesta merkitään pöytäkirjaan tov. T:n ⁷² (puolalaisen sosialidemokraatin) sanat: „aivan

väärä on se tulkinta, että tässä mataloitetaan vallankumouksen taktiikkaa vastavallankumoukseen verrattuna”.

2) „Leninin vaatimuksesta merkitään pöytäkirjaan тов. Martovin huudahdus („oikein!”) I:n⁷³ (tätä pykälää puolustaneen bolshevikin) sanoihin siitä, että kiistanalaiset sanat eivät mataloita, vaan kohottavat vallankumouksen ja sen metodien merkitystä vastavallankumouksellisiin metodeihin verrattuna”.

Molemmat huomautukset toteavat, että puolalainen ja bolshevikki kielsivät kategorisesti tämän pykälän likvidaattorimaisen tulkinnan vähäisimmänkin sallittavuuden ja että Martov oli samaa mieltä. Näiden kahden toverin tarkoituksena ei tietysti lainkaan ollut sellainen tulkinta.

Mutta onhan jo kauan ollut tunnettua, että sovellettavaksi kuuluu laki eikä lain motiivit ja lainsäätäjän tarkoitukset. Kyseisen pykälän merkitystä agitaatiossa ja propagandassa ei määrää pykälän yksien tai toisten laatijain hyvät aikomukset, ei heidän lausuntonsa täysistunnossa, vaan objektiivinen voimien ja suuntien suhde sosialidemokratian venäläisessä osassa (ei-venäläiset sosialidemokraatit tuskin kiinnittänevät tähän epäselvään pykälään erikoista huomiota).

Sen vuoksi odotin erikoisella mielenkiinnolla, miten tätä pykälää tullaan nyt tulkitsemaan lehdistössä, ja pidin parempana olla kiirehtimättä mielipiteeni ilmaisemisessa, pidin parempana kuulla ensin niiden sosialidemokraattien lausuntoja, jotka eivät olleet täysistunnossa, tai golosilaisen lausuntoja.

Jo ensimmäinen täysistunnon jälkeen ilmestynyt „Golosin” numero antoi kyllin riittävästi aineistoa arvioidaksemme kiistamme siitä, miten tätä pykälää tullaan tulkitsemaan.

„Golosin” toimitusartikkelissa sanotaan täysistunnon tuloksista seuraavaa:

„Olisi tietenkin kerrassaan mahdotonta ja järjetöntä olettaa, että Keskuskomitea tahtoi noilla sanoilla” („ensimmäisen kerran” j.n.e.) „välillisesti tuomita meidän entisen taktiikkamme, *mikäli se oli sovellettu vallankumoukselliseen tilanteeseen*” (tekijän kursivointi; № 19—20, s. 18).

Hyvä on! Tekijä julistaa likvidaattorien tulkinnan mahdolltomaksi ja järjettömäksi. Kuitenkin lukiessamme edelleen me kohtaamme samassa kappaleessa seuraavan väitteen:

„Näillä sanoilla on virallisesti tunnustettu, että menneisyydessä poliittinen elämämme oli suhteellisen takapajuisista huolimatta niistä vallankumouksellisista muodoista, joissa se ilmeni, mikä muuten oli eräs vallankumouksen tappion perussyistä; näillä sanoilla on virallisesti tunnustettu meidän entisen taktiikkamme tavaton alkeellisuus, johon sen saattoivat takapajuiset yhteiskunnalliset suhteet; vihdoin näillä sanoilla on virallisesti tunnustettu, että olkoonpa poliittinen tilanne tulevaisuudessa minkäläinen tahansa, niin jokainen yritys palata liikkeessä itseensäsulkeutuneiden maanalaisten kerhojen diktaatturiin ja koko siihen liittyvään politiikkaan olisi suoranainen laka-askel”.

Mainiota, eikö totta?

Ei oikeastaan tiedä, mistä tämän „kukkas”-paljouden erittelyn alkaisikaan.

Alan kolminkertaisesta viittauksesta „viralliseen tunnustamiseen”. Kuinka paljon onkaan samainen „Golos” pilkanut jokaista menneisyyden arvioinnin, vallankumouksen arvioinnin, porvarillisten puolueiden osuuden arvioinnin y.m. virallista tunnustamista jossain päätöslauselmassa! Siinä on teille näyte „virallisuutta” vastaan meluamisen vilpittömyydestä: kun puolueen tekemä *selvä* ratkaisu ei miellytä golosilaisia, niin he naureskelevat pyrkimyksille ratkaista „virallisesti” muka monimutkaiset tieteelliset kysymykset j.n.e., y.m.s. — kuten „Sozialistische Monatshefte” pilkkaa opportunistinvastaista Dresdenin päätöslauselmaa tai kuten Belgian ministerisosialistit meidän päivinämmme pilkkaavat Amsterdamin päätöslauselmaa ⁷⁴. Mutta niin pian kuin golosilainen on huomaavinaan likvidaattoruudelle sopivan takaportin, niin hän heti *kolmesti* vannoo ja vakuuttaa, että se on „virallisesti tunnustettu”.

Ja kun golosilainen vannoo ja vakuuttaa, niin tietäkää, että hän... poikkeaa syrjään totuudesta. Artikkelin kirjoittajan on sitäkin epäviisaampaa puhua *hänen* tulkintansa „virallisesta tunnustamisesta”, koska tämän pykälän *tulkinnan kiistanalaisuus* oli varta vasten Keskuskomiteassa käytyjen väittelyjen kohteena, ja tällöin *virallisesti pöytäkirjaan merkityistä* — niin, niin! nyt jo todella „virallisesti”! — huomautuksista, joissa on *tuotu esiin nämä* puolalaisen ja bolshevikin *sanat*, käy selville, että he eivät milloinkaan tunnusta „Golosin” tulkintaa oikeaksi. Kirjoittajamme vain häpäisi itsensä meluamalla virallisesta tunnustamisesta.

Sanoilla „ensimmäisen kerran” tunnustetaan „menneisyyden suhteellinen takapajuisuus” — se vielä jotenkin

menettelee, vaikei mistään näy, minkä vuoksi tämän pitäisi koskea nimenomaan poliittista elämää eikä muita yhteiskunnallisen kehityksen puolia; mutta lisäys: „huolimatta vallankumouksellisista muodoista” — merkitsee, että vehiläisen aasinkorvat työntyvät liian varomattomasti esille. Voidaan lyödä vetoa, että sadasta liberaalista vähintään 90 on tämän kohdan luettuaan valmis suutelemaan golosilaisia, mutta sadasta työläisestä vähintään 90 kääntää opportunisteille selkensä. Ja „muuten” lisäys „vallankumouksen tappion syistä” paljastaa täydellisesti likvidaattorien viisinteisen tekeleen osanottajat: heidän tekisi mieli saada sekavan päätöslauselman varjolla solutetuksi liberaalisia katsantokantojaan proletariaatin osuudesta vallankumouksessa. Siksi he puhuvat „meidän entisen taktiikkamme” „alkeellisuudesta” ja jopa — pankaa se merkille! — *tavattomasta* alkeellisuudesta. Taktiikan „tavaton” alkeellisuus — se nähkääs johtuu sanoista „ensimmäisen kerran” soveltaa tietoisesti, suunnitelmallisesti ja johdonmukaisesti (joukko- puolueessa) kansainvälisen sosialidemokratian metodia” *.

Avoimen taistelun kauden, suhteellisen painovapauden ja joukkoluontoisten yhdistysten kauden, vallankumouksellisten puolueiden osanotolla suoritettujen vaalien, väestön yleisen kiihtymyksen, hallituksen politiikan äkillisten heilahdusten kauden, hallituksesta saatujen eräiden suurten voittojen aikakauden taktiikka — tämä taktiikka oli *tavattoman* alkeellista luultavasti vuosien 1909—1910 epäalkeelliseen taktiikkaan verrattuna! Kuinka paljon pitääkään olla luopuruutta ja kuinka mitättömän vähän sosialidemokraattista käsitystä tapahtumista, jotta voidaan tulkita asioita tuolla tavalla!

Mutta kun sanoista „ensimmäisen kerran” johdetaan „itseensäsulkeutuneiden maanalaisten kerhojen diktatuurin (!)” tuomitseminen, niin se on jo kerrassaan eriskummallista. „Tavattoman alkeellisen” taktiikan kaudella vuosina 1905—1907 puolueen toteuttama työläisten johtaminen oli näettekös paljon enemmän „diktatuurin” kaltaista kuin vuosina 1909—1910, se oli paljon enemmän lähtöisin

* Tähän tapaan selittää Keskuskomitean päätöslauselmaa myöskin tov. An. (ks. hänen kirjoitustaan „Kaukasiasta saadun kirjeen johdosta” „Diskussionnyi Listokin” tässä numerossa). Kirjoituksellaan tov. An. vahvistaa kirjoituksen „Kirje Kaukasiasta” kirjoittajan tov. K. St:n⁷⁵ raskaimmat syytökset, vaikka nimittääkin tuota kirjettä „herjaukirjeeksi”. Tov. An:n kirjoitukseen, joka on monessa suhteessa mielenkiintoinen, me vielä palaamme.

„maanalaisista” järjestöistä ja nimenomaan „kerhoista”, jotka olivat enemmän „itseensäsulkeutuneita” kuin meidän päivinämmme! Jotta tuo huvittava syvämielisyys saataisiin näyttämään todenmukaiselta, on muistettava, että opportunistit ja kadettien ystävät tunsivat vallankumouksen aikana olleensa työläisten keskuudessa „itseensäsulkeutunut kerho” ja luulevat, että nykyään *taistelussa legaalisuuden puolesta* (leikki pois!) he eivät ole „itseensäsulkeutuneita” (itse Miljukov on rinnallamme), he eivät ole „kerho” (meillä on julkisia luopurimaisia aikakauslehtiä), eivät ole „maanalaisia” j.n.e., y.m.s.

Ensimmäistä kertaa proletariaatti, järjestäytyessään sosialidemokraattiseksi joukkopuolueeksi, näkee niiden henkilöiden keskuudessa, jotka haluavat pitää itseään proletariaatin johtajina, tuollaista *suunnitelmallista ja johdonmukaista* pyrkimystä liberaaliseen luopuruuteen.

Toveri puolalaisen ja toveri bolshevikin*, jotka ovat virallisesti ilmoittaneet pitävänsä *heidän* pykälänsä likvidaatiorimaista tulkintaa aivan vääränä, täytyy tahtomattaankin ottaa varteen tämä „*ensimmäistä kertaa*” koskevan surullisenkuuluisan pykälän tulkinnan antama opetus.

5. JOULUKUUN (1908) PÄÄTÖSLAUSELMIEN MERKITYS JA LIKVIDAATTORIEN SUHTAUTUMINEN NIIHIN

Viimeiset huomautukset täysistunnon päätöslauselman puutteellisuuksista koskevat ensimmäisen pykälän johdusta, jossa sanotaan: „Vuoden 1908 puoluekonferenssin päätöslauselmissa esitettyjen perusajatuksen kehittämiseksi Keskuskomitea päättää”... Tällainen sanamuoto on seuraus menshevikille tehdystä myönnytyksestä, ja tätä seikkaa on pysähdyttävä tarkastelemaan sitäkin suuremmalla syyllä, koska meillä on siinä jälleen näyte sietämättömän epälojaalisesta suhtautumisesta myönnytykseen tai tavattomasta kykenemättömyydestä ymmärtämään taktiikan puoluekantaisen määrittelyn merkitystä.

Päätöslauselmaehdotuksessa, jonka valiokunnan enemmistö oli hyväksynyt ja joka oli siis turvattu täysistunnon

* Täysistunnossa nämä toverit tulkitsivat 1. pykälää siinä mielessä, että tähdensivät luokkajakautumisen kasvua, työläisjoukkojen puhtaasti sosialistisen tietoisuuden edistymistä ja porvarillisen taantumuksen voimistumista. Nämä ajatukset ovat tietenkin oikeita, mutta niitä *ei ole esitetty (ja ei niitä ole esitetty)* teeseissä, jotka muodostavat 1. pykälän.

äännten enemmistöllä, sanottiin: „vuoden 1908 joulukuun päätöslauselmien vahvistamiseksi ja niiden kehittämiseksi”... Menshevikit esittivät tässäkin ultimaatumien vaatien myönnytystä ja kieltäytyen äänestämästä päätöslauselmaa kokonaisuudessaan, jos siihen jätetään sana „vahvistamiseksi”, sillä vuoden 1908 joulukuun päätöslauselmia he pitivät „ryhmäkuntalaisuuden” huippuna. Me teimme vaaditun myönnytyksen, emme kieltäytyneet äänestämästä päätöslauselmaa ilman vahvistamista koskevia sanoja. En olisi lainkaan taipuvainen katumaan tätä myönnytystä, jos se olisi saavuttanut tarkoituksensa, t.s. olisi saanut osakseen menshevikien taholta sitä lojaalista suhtautumista puolueen päätökseen, jota ilman yhteistyö on mahdotonta. Puolueen taktiikan, organisaation ja duumatyön perustetävistä III Duuman kaudella puolueellamme *ei ole* muuta määritelmää kuin vuoden 1908 joulukuun päätöslauselmissa oleva. Emme kiellä sitä, että ryhmätaistelu oli siihen aikaan hyvin ankaraa, emmekä aio pitää tiukasti kiinni silloisten, likvidaattoreja vastaan suunnattujen päätöslauselmien purevista sanoista. Mutta päätöslauselmien perusajatuksista me pidämme kiinni ehdottomasti, sillä sehän merkitsisi puhua turhaan suuria sanoja, jos puhuisimme puolueesta, puoluekantaisuudesta ja puolueorganisaatiosta emmekä välittäisi ainoasta puolueen antamasta ja vuotuisen työkokemuksen vahvistamasta vastauksesta tärkeimpiin peruskysymyksiin, joihin vastaamatta ei voida ottaa askeltakaan niin propagandan ja agitaation kuin organisaatiotyönkään alalla. Me olemme kernaasti valmiit tunnustamaan, että on välttämätöntä yhteistyö näiden päätöslauselmien parantamiseksi, niiden tarkistaminen *kaikkiin* puolueyhtymiin kuuluvien tovereiden ja tietenkin myös puoluekantaisten menshevikien arvostelevien huomautusten mukaisesti; me tiedämme, että näiden päätöslauselmien eräät ajatukset jäävät puolueessa todennäköisesti melko pitkäksi aikaa kiistanalaisiksi ja että niitä ei onnistuta lähitulevaisuudessa ratkaisemaan muuten kuin äännten enemmistöllä. Mutta *niin kauan kuin* tähän tarkistukseen ei ole ryhdytty eikä sitä ole viety loppuun, *niin kauan kuin* puolue ei ole antanut uutta vastausta kysymykseen III Duuman kauden ja siitä johtuvien tehtävien arvioinnista, me *vaadimme ehdottomasti*, että kaikki puolueeseen kuuluvat sosialidemokraatit, olivatpa heidän katsantokantansa minkälaiset tahansa, pitäisivät

toiminnassaan ohjeanaan nimenomaan näitä päätöslauselmia.

Eikö tämän luulisi olevan puoluekantaisuuden aakkosia? Luulisi, ettei toisenlaista suhtautumista puolueen päätöksiin ole voinut ollakaan. Mutta se käänne likvidaattoruuden puoleen, jonka „Golos” teki täysistunnon jälkeen, sai „Golosin” käyttämään tässäkin kysymyksessä hyväkseen puolueen enemmistön antamaa myönnytystä ilmaistakseen heti tyytymättömyytensä myönnytyksen suuruuteen nähden eikä siirtyäkseen lojaaliselle puoluekannalle! (Golosilaiset lienevät vain unohtaneet, että se, joka ensimmäisenä aloitti väittelyn yksimielisesti hyväksytystä kompromissipäätöslauselmasta ilmaisten tyytymättömyytensä siihen ja vaatien uusia myönnytyksiä, uusia korjauksia, se antoi täten toiselle osapuolelle oikeuden vaatia korjauksia toiseen suuntaan. Ja me tietysti käytämme tätä oikeutta.)

Aikaisemmin siteeraamassani „Golosin” 19.—20. numeron toimitusartikkelissa täysistunnon yhteenvedoista sanotaan heti, että päätöslauselman alkusanat merkitsevät *kompromissia*. Tuo on totuus, joka muuttuu valheeksi, jos vaietaan siitä, että menshevikkien uhkavaatimuksen pakottamana kompromissina oli Keskuskomitean enemmistön kieltäytyminen kaikkien vuoden 1908 joulukuun päätöslauselmien suoranaisesta *vahvistamisesta* eikä vain niiden perusajatusten vahvistamisesta!

„Meidän näkökannaltamme”, jatkaa „Golos”, „tuo lause sopii perin huonosti yhteen päätöslauselman tärkeimpien pykälien selvästi ilmaistun sisällön kanssa; merkiten vissää murrosta puolueen kehityksessä se on silti tietenkin perinnäisessä yhteydessä Venäjän sosialidemokratian koko menneisyyteen, mutta kaikkein vähemmän” (!!). „se on yhteydessä juuri „Lontoon perintöön”⁷⁶. Kuitenkin olisimme parantumattomia doktrinäärejä, jos luulisimme, että puolueessamme voidaan kerralla saada aikaan ehdoton yksimielisyys, jos me liikkeen suuren edistysaskeleen uhrasimme virkapaikkariitojen vuoksi” (!!). „Näiden päätöslauselmassa olevien virheiden korjaamisen voimme jättää historioitsijain huoleksi”.

Tämä kuulostaa siltä, ikään kuin täysistunnossa olleet golosilaiset olisivat saaneet omilta venäläisiltä legalisteilta, sen tapaisilta kuin Potresov ja kumpp., tahi täysistuntoon osallistumattomilta „Golosin” toimittajilta nuhteita siitä,

että olivat „antaneet periksi bolsheveikeille”, ja ikään kuin he olisivat pyydelleet nuhtelijoilta anteeksi. Me emme nähkääs ole doktrinäärejä,— korjatkoot historioitsijat päätöslauselman virheitä!

Rohkenemme huomauttaa tuosta suurenmoisesta lausunnosta, että puoluekantaiset sosialidemokraatit eivät tee päätöslauselmia historioitsijoita varten, vaan voidakseen *käytännössä* pitää näitä päätöslauselmia ohjeena *toiminnassaan* propaganda-, agitaatio- ja organisaatiotyön alalla. Muuta määritelmää tämän työn tarkoituksiperistä III Duuman kaudella ei puolueella ole. Likvidaattoreille puolueen päätöslauselmat ovat tietenkin samaa kuin nolla, sillä heidän mielestään koko puolue on nolla, heidän mielestään koko puoluetta (eikä vain sen päätöslauselmia) koskevien kysymysten parissa voivat puuhailia hyötyä tuottavasti ja mielenkiinnolla vain „historioitsijat”. Mutta bolshevikit enempää kuin puoluekantaiset menshevikitkään eivät halua toimia eivätkä tule toimimaan likvidaattorien kanssa samassa järjestössä. Likvidaattoreita me pyydämme siirtymään päättömien ⁷⁷ tai enessien ⁷⁸ seuraan.

Jos golosilaiset suhtautuisivat puolueeseen lojaalisesti, jos he käytännössä pitäisivät arvossa puoluetta eikä Potresovia ja kumpp., pitäisivät arvossa vallankumouksellisten sosialidemokraattien järjestöä eikä legalistikirjailijain kerhoa, niin he ilmaisisivat toisella tavalla tyytymättömyytensä vuoden 1908 joulukuun päätöslauselmiin. Nimenomaan nyt, täysistunnon jälkeen, he lopettaisivat sopimattoman, vain kadeteille ominaisen, halveksivan hihityksen jonkinlaisten „maalalaisten” „päätösten” johdosta. He ryhtyisivät asiallisesti käsittelemään näitä päätöksiä ja parantelemaan niitä omien katsantokantojensa mukaisesti, omien mielipiteidensä mukaisesti vuosien 1907—1910 kokemukseen nähden. Kas tämä olisi ollut toimintaa puolueen todellisen yhdistämisen hyväksi, samalla sosialidemokraattisen toiminnan linjalla tapahtuvan lähentymisen hyväksi. Kieltäytymällä tästä golosilaiset noudattavat teoissa nimenomaan likvidaattorien ohjelmaa. Tosiaankin, minkälainen on likvidaattorien ohjelma tässä kysymyksessä? Heidän ohjelmanaan on se, ettei oteta huomioon maalalaisen, perikatoon tuomitun j.n.e. puolueen päätöksiä, vaan asetetaan puolueen päätösten vastakohtaksi sellaisten vapaa-ampujain määrättyä järjestömuotoa vailla oleva

„toiminta”, jotka nimittävät itseään sosialidemokraateiksi ja ovat soluttautuneet liberaalien, narodnikkien ja bezzaglavilaisten sekaan erilaisiin legaalisiin aikakauslehtiin, legaalisiin seuroihin j.n.e. Ei tarvitse olla mitään päätöslauselmia, ei mitään „ajankohdan arviointia”, ei mitään lähimpien taistelupäämääriemme ja porvarillisiin puolueisiin suhtautumisemme määrittelyä,— kaikkea tuota me sanomme (Miljukovin perässä!) „itseensäsulkeutuneiden maanalaisten kerhojen diktatuuriksi” (huomaamatta sitä, että löyhyydellämme, järjestymättömyydellämme ja hajanaisuudellamme me tosiasiallisesti annamme „diktatuurin” liberaalisten kerhojen käsiin!).

Niin, niin, on epäilemätöntä, että puolueen päätöslauselmiin suhtautumista koskevassa kysymyksessä eivät likvidaattorit saata vaatia golosilaisilta mitään muuta kuin ylenkatseellista ivaa ja päätöslauselmien hylkimistä.

Sitä mielipidettä, että Keskuskomitean päätöslauselma puolueen asiointilasta vuosina 1909—1910 on „kaikkein vähemmän” yhteydessä Lontoon perintöön, ei voida käsitellä vakavasti, sillä tuon mielipiteen järjettömyys on silmään pistävä. Puolueesta tehdään pilkkaa, kun sanotaan: olemme valmiit ottamaan varteen puolueen „koko menneisyyden”, mutta emme sitä menneisyyttä, joka on välittömästi yhteydessä nykyisyyteen, emmekä nykyisyyttä! Toisin sanoen: olemme valmiit ottamaan varteen sen, mikä ei määrää meidän nykyistä menettelyämme. Olemme valmiit (vuonna 1910) ottamaan varteen sosialidemokratian „koko menneisyyden”, paitsi sitä menneisyyttä, joka sisältää päätökset kadettipuolueesta vuosien 1907—1908—1909 kaudelta, työpuolueista vuosien 1907—1908—1909 kaudelta, taistelu-tehtävistä vuosien 1907—1908—1909 kaudelta. Olemme valmiit ottamaan varteen kaiken, paitsi sitä, mikä on otettava varteen voidakseen nykyään olla puoluemies todellisuudessa, voidakseen tehdä puolueuotyötä, suorittaa puolue-tehtäviä, toteuttaa puolueen taktiikkaa ja suunnata puoluekantaisesti III Duuman sosialidemokraattista toimintaa.

Bundin häpeäksi on sanottava, että se on antanut äänenkannattajassaan sijaa samanlaiselle likvidaattorilaiselle Lontoon perinnön pilkkaamiselle tov. Ionovin artikkelissa (s. 22). „Sanokaapas”, kirjoittaa Ionov, „mitä tekemistä on

Lontoon edustajakokouksen päätöslauselmilla nykyhetken ja parhaillaan vuorossa olevien kysymysten kanssa? Luulenpa, että sitä ei tov. Leninkään kaikkine hengenheimolaisineen tiedä”.

Niin, mistäpä minä tietäisin sellaisen konstikkaan asian! Mistäpä minä tietäisin, että porvarillisten puolueiden (mustasotnialaisten, lokakuulaisten, kadettien ja narodnikkien) perusrhymissä, niiden luokkakokoonpanossa, niiden politiikassa, niiden suhteessa proletariaattiin ja vallankumoukseen ei ole vuoden 1907 keväästä vuoden 1910 kevääseen tapahtunut mitään oleellista muutosta? Mistäpä minä tietäisin, että ne pienet osittaiset muutokset, jotka tällä alalla voidaan ja kannattaa panna merkille, on osoitettu vuoden 1908 joulukuun päätöslauselmissa? Mistä minä voisin kaiken sen tietää?

Ionovin mielestä ei tällä kaikella ole luultavasti mitään tekemistä nykyhetken ja vuorossa olevien kysymysten kanssa. Hänen mielestään se on turhaa, tuo jokin puoluekantainen taktiikan määrittely epäproletaaristen puolueiden suhteen. Mitäpä turhaan vaivata itseään? Eikö olisi yksinkertaisempaa nimittää tuota pyrkimystä proletaarisen taktiikan puoluekantaisen määritelmän laatimiseen — „kovenetuksi suojelustilaksi” y.m.s.? Eikö olisi yksinkertaisempaa muuttaa sosialidemokraatit vapaa-ampujiksi, *villeiksi*, jotka tulevat „vapaasti”, ilman mitään „kovennettua suojelustilaa” ratkaisemaan päiväjärjestykseen kuuluvia kysymyksiä — tänään aikakauslehdessä „Likavetemme” yhdessä liberaalien kanssa, huomenna kirjallisuuden kuokkavieraiden edustajakokouksessa päättömien kanssa, ylihuomenna kulutusosuuskunnassa posselaisten kanssa⁷⁹. Mutta... mutta, voi herranterttu, mitäs eroa tässä olisi siihen verrattuna, mihin legalisti-likvidaattorit pyrkivät? Ei kerrassaan mitään!

Puoluekantaiset sosialidemokraatit, jotka ovat tyytymättömiä Lontoon päätöksiin tai vuoden 1908 joulukuun päätöslauselmiin ja tahtovat työskennellä puolueessa, puoluekantaisesti, tulevat arvostelemaan noita päätöslausemia puoluelehdistössä, tulevat ehdottamaan niihin parannuksia, vakuuttavasti selittämään tovereille ja valloittamaan puolueessa enemmistöä puolelleen. Sellaisten henkilöiden kanssa me saatamme olla eri mieltäkin, mutta heidän suhtautumisensa asiaan on oleva puoluekantainen, he *eivät*

tule auttamaan *hajaannusta*, kuten Ionov, „Golos” ja kumpp. sitä auttavat.

Silmäilkäähän nyt hra Potresovia.

Tämä „sosialidemokraatti”, joka esittelee yleisölle riippumattomuuttaan sosialidemokraattisesta puolueesta, huudattaa „Nasha Zarjan” 2. numerossa, s. 59, seuraavaa: „Kuinka paljon niitä onkaan noita kysymyksiä, joita ratkaisematta ei voida ottaa askeltakaan eteenpäin, joita ratkaisematta Venäjän marxilaisuus ei voi olla sellainen aatteellinen virtaus, joka on todella koonnut itseensä aikakautensa vallankumouksellisen tiedostamisen koko tarmon ja voiman!” (Eiköhän saisi olla vähemmän fraaseja, arvoisa hra riippumaton!) „Miten Venäjän taloudellinen kehitys tapahtuu, mitä voimien siirtoja se taantumuksen varjossa suorittaa, mitä tapahtuu maaseudulla ja kaupungissa, millaisia muutoksia tuo kehitys aiheuttaa Venäjän työväenluokan yhteiskunnallisessa kokoonpanossa j.n.e., j.n.e.? Missä ovat vastaukset näihin kysymyksiin tahi vastausyritykset, missä on Venäjän marxilaisuuden taloustieteellinen koulu-kunta? Entä kuinka on käynyt sen poliittisen ajatustyön, joka aikoinaan elähdytti menshevismiä? Entä sen järjestölliset pyrkimykset, sen harjoittama menneisyyden analyysi ja nykyisyyden arviointi?”

Ellei tuo riippumaton heittelisi tuuleen keksimällä keksittyjä fraaseja, vaan todella ajattelisi sitä, mitä hän puhuu, niin hän huomaisi hyvin yksinkertaisen seikan. Ellei vallankumouksellinen marxilainen voi todellakaan ottaa askeltaakaan ratkaisematta noita kysymyksiä (ja se on totta), niin niiden ratkaiseminen — ei tieteellisen täydellisyyden, tieteellisten tutkimusten mielessä, vaan siinä mielessä, että määritellään, mitä askeleita ja miten on otettava, — on *sosialidemokraattisen puolueen* tehtävä. Sillä „vallankumouksellinen marxilaisuus” sosialidemokraattisen puolueen *ulkopuolella* on vain sellaisen julkisen jaarittelijan salonkifraasi, joka haluaa toisinaan kerskua sillä, että „mekin” olemme miltei sosialidemokraatteja. Sosialidemokraattinen puolue on *ryhtynyt vastaamaan* noihin kysymyksiin ja on ryhtynyt siihen *nimenomaan* vuoden 1908 joulukuun *päätöslauselmissa*.

Riippumattomat ovat menetelleet melko viekkaasti: legaalissa lehdistössä he lyövät rintoihinsa ja kyselevät: „missä on vallankumouksellisten marxilaisten vastaus-

yritys?" Riippumattomat tietävät, että legaaliossa lehdistössä heille ei voida antaa vastausta. Ja illegaaliossa lehdistössä noiden riippumattomien ystävät (golosilaiset) välttelevät yliolkaisesti vastauksen antamista niihin kysymyksiin, „joita ratkaisematta on mahdoton ottaa *askelta-kaan*". Saavutetaan kaikki se, mitä riippumattomat (s.o. sosialismin luopiot) koko maailmassa tarvitsevat: helisevä fraasi on olemassa, tosiasiallinen riippumattomuus sosialismista ja sosialidemokraattisesta puolueesta on myös olemassa.

6. RIIPPUMATTOMIEN LEGALISTIEN RYHMÄSTÄ

Siirtykäämme nyt tarkastelemaan, mitä on tapahtunut täysistunnon jälkeen. Tähän kysymykseen Trotski ja Ionov ovat antaneet yksimielisen ja yksinkertaisen vastauksen. „Puolueemme poliittisen elämän ulkonaisissa olosuhteissa enempää kuin sisäisissäkään suhteissa”, sanotaan wieniläisessä päätöslauselmassa, „*ei ole tapahtunut täysistunnon jälkeen mitään reaaliosia muutoksia*, jotka vaikeuttaisivat työtä puolueen rakentamiseksi”... Ryhmäkuntalaisuuden uusiintumista, ryhmäsuhteiden perua, josta ei ole vielä päästy, ja siinä kaikki.

Ionov esittää saman selityksen „henkilöittäin”.

„Täysistunto on päättynyt. Sen osanottajat ovat matkustaneet pois... Entisten puolueyhmiin johtajat ovat saaneet vapauden, he ovat vapautuneet kaikesta syrjästä tulevasta vaikutuksesta ja painostuksesta. Sitä paitsi on ennättänyt tulla melkoisesti apuväkeä. Toisille — tov. Plehanov, joka on viime aikoina saarnannut innokkaasti puolueen julistamista sotatilaan. Toisille taas kuusitoista „vanhaa puolue-työntekijää, jotka ovat „Golos Sotsial-Demokrata” lehden toimitukselle hyvin tunnettuja” (ks. № 19—20, „Avoin kirje”). „Kuinka olisi sellaisessa tilanteessa voitu olla ryntäämättä taisteluun? Niinpä ryhdyttiinkin vanhaan „hommaan”, molemminpuoliseen tuhoamiseen” („Otkliki Bunda” № 4, s. 22).

Puolueyhmiäläiset ehtivät saada „apuväkeä”, ja taas syntyi kahakka — siinä kaikki. Tosin bolshevikeille ennätti „avuksi” puoluekantainen menshevikki, Plehanov, hän „ennätti” julistamalla sodan likvidaattoreita vastaan, mutta Ionovista se on samantekevää. Ionovia ei kai miellyttä

Plehanovin polemiikki Potresovia, tov. I:tä⁸⁰ (joka kehotti „laskemaan kaikki hajalle”) y.m. vastaan. Ionovilla on tietysti oikeus moittia tuota polemiikkia. Mutta mitenkä sitä voitaisiin nimittää „puolueen julistamiseksi sotatilaan”? Sota *likvidaattoreita* vastaan merkitsee *puolueen* julistamista sotatilaan — painakaamme mieleen tämä tov. Ionovin „filosofia”.

Ulkomailla asuvien menshevikkien apuväkenä olivat Venäjällä asuvat menshevikit. Mutta tuo seikka ei lainkaan pane tov. Ionovia ajattelemaan.

On selvää, minkälainen käytännöllinen johtopäätös seuraa Trotskin ja Ionovin tuollaisesta „tilannearviosta”. Ei ole tapahtunut mitään erikoista. Tavallinen ryhmäkuntien kahakka. On asetettava uudet neutralisaattorit, niin asia on taas reilassa. Kaikki selitetään kerhodiplomatian näkökannalta. Kaikki käytännölliset reseptit ovat pelkkää kerhodiplomatiaa. On esitetty „taisteluun ryntäävät”, on esitetty „sovitteluun” pyrkijät: tuosta on heitettävä pois „perustuksen” maininta, tässä on lisättävä joku „elimeen”, tuolla on „annettava perään” legalisteille konferenssin koollekkutsumistavassa... Vanha, mutta alati uusi ulkomaisen kerholaisuuden historia!

Meidän mielipitemme täysistunnon jälkeisistä tapahtumista on toisenlainen.

Saamalla aikaan yksimieliset päätöslauselmat, poistamalla *kaikki* „rettelöinti”-syytökset täysistunto ahdisti likvidaattorit lopullisesti seinää vasten. Enää ei voida piiloutua rettelöinnin taakse. Enää ei voida vedota myöntymättömyyteen ja „mekaaniseen tukahduttamiseen” (toisintoja: kovenettu suojelustila, sotatila, piiritystila j.n.e.). Puolueesta voidaan erkaantua vain likvidaattoruuden takia (kuten vperjodilaiset voivat erkaantua vain otzovismin takia ja antimarxilaisen filosofian takia).

Seinää vasten ahdistettuina likvidaattorit ovat paljastaneet „kasvonsa”. Heidän venäläinen keskuksensa — samantekevää virallinenko vai epävirallinen, puoli-illegaalinenko (Mihail ja kumpp.) vai täysin legaalinen (Potresov ja kumpp.) — *on vastannut kieltävästi* kehotukseen palata puolueeseen. Venäläiset legalisti-likvidaattorit ovat katkaisseet lopullisesti välinsä puolueeseen liittymällä yhteen *riippumattomien* (tietenkin sosialismista riippumattomien ja liberalismista riippuvaisten) *sosialistien* ryhmäksi.

Yhtäältä Mihailin ja kumpp. vastaus sekä toisaalta „Nasha Zarjan” ja „Vozrozhdenijen” kirjoitukset merkitsevät nimenomaan „sosialidemokraattien” (oikeammin: mukasosialidemokraattien) puoluevastaisten kerhojen yhdistymistä *riippumattomien sosialistien* ryhmäksi. Senpä vuoksi Trotskin ja Ionovin „sovittelu”-ponnistukset ovat *nyt* naurettavia ja surkeita. Vain sillä, ettei lainkaan ymmärretä nykyisiä tapahtumia, saatettaisiin selittää nuo ponnistukset, jotka ovat nyt vaarattomia, koska niiden takana ei ole ketään paitsi kerhodiplomaatit ulkomailla, paitsi ymmärtämättömyys ja tietämättömyys jossain syrjäseuduilla.

Sovittelijat à la * Trotski ja Ionov erehtyivät siinä, kun he luulivat nykyisen puolue-elämän yleisiksi olosuhteiksi niitä erikoisia olosuhteita, jotka antoivat sovitteludiplomatian puhjeta kukkaan täysistunnossa. He erehtyivät siinä, kun he sitä diplomatiaa, jolla oli täysistunnossa ollut osansa niiden olosuhteiden *vuoksi*, jotka olivat kummassakin puolueen perusr ryhmässä aiheuttaneet *syvää* pyrkimystä sovintoon (— puolueen yhdistämiseen),— kun he luulivat tuota diplomatiaa itsenäiseksi tavoitteeksi, „tiettyjen henkilöiden, ryhmien ja laitosten” välisen pelin pitkäaikaiseksi välineeksi.

Täysistunnossa ilmeni todellakin diplomatiaa, sillä puoluekantaisten bolshevikkien ja puoluekantaisten menshevikkien yhdistyminen puolueessa oli välttämätöntä, mutta ilman myönnytyksiä, ilman kompromissia se ei ollut mahdollista. Myönnytysten suuruutta arvioitaessa työntyivät „kunnon meklarit” välttämättä etualalle — välttämättä, sillä puoluekantaiset menshevikit ja puoluekantaiset bolshevikit pitivät myönnytysten suuruutta koskevaa kysymystä toisarvoisena kysymyksenä, niin kauan kuin pysyi voimassa koko yhdistymisen periaatteellinen perusta. Päästyään täysistunnossa etualalle, saatuaan mahdollisuuden näytellä „neutralisaattorien” osaa, „tuomarien” osaa rettelön lopettamisessa, Bolshevikkikeskusta vastaan esitettyjen „vaatimusten” tyydyttämisessä, „sovittelijat” à la Trotski ja Ionov kuvittelivat saavansa näytellä tuota osaa aina, niin kauan kuin „tietyt henkilöt, ryhmät ja laitokset” ovat olemassa. Huvittava hairahdus. Meklareita tarvitaan silloin, kun pitää arvioida yksimielisyyteen pääsemiseksi

* — sellaiset kuin. Toim.

välttämättömien myönnytysten suuruus. Myönnytysten suuruus pitää arvioida silloin, kun yhdistymiseen on olemassa tietävästi yhteinen periaatteellinen perusta. Kysymys siitä, kuka tulee kaikkien myönnytysten jälkeen kuulumaan tuohon yhtymään, jäi silloin avoimeksi, sillä periaatteessa oli kiertämättä ehdollisesti oletettava, että kaikki sosialidemokraatit tahtovat kuulua puolueeseen, kaikki menshevikit tahtovat lojaalisesti toteuttaa likvidaattoruusvastaisen päätöslauselman ja kaikki vperjodilaiset — otzovisminvastaisen päätöslauselman.

Nyt sen sijaan ei tarvita meklareita, heille ei ole sijaa, koska ei ole kysymys myönnytysten suuruudesta. Ja kysymystä myönnytysten suuruudesta ei ole olemassa, koska ei ole kysymys mistään myönnytyksistä. Kaikki myönnytykset (ja vieläpä liiallisetkin) tehtiin täysistunnossa. Nyt on kysymys yksinomaan periaatteellisesta asennoitumisesta taistelussa likvidaattoruutta vastaan, eikä yleensä likvidaattoruutta vastaan, vaan riippumattomien likvidaattorien tiettyä ryhmää vastaan, Mihailin ja kumpp. ryhmää, Potresovin ja kumpp. ryhmää vastaan. Jos Trotskille ja Ionoville pälkähtää nyt päähän „sovittaa” puoluetta tiettyjen henkilöiden, ryhmien ja laitosten kanssa, niin meidän mielestämme, kaikkien puoluekantaisten bolshevikkien ja kaikkien puoluekantaisten menshevikkien mielestä he ovat yksinkertaisesti puolueen peppureita eivätkä mitään muuta.

Sovittelijadiplomaatit olivat täysistunnossa „voimakkaita” vain sen takia ja sikäli, mikäli niin puoluekantaiset bolshevikit kuin puoluekantaiset menshevikitkin tahtoivat sovintoa, ja sovintoehdoja koskevalle kysymykselle annettiin alistettu merkitys puolueen likvidaattoruusvastaista ja otzovisminvastaista taktiikkaa koskevaan kysymykseen verrattuna. Minä esimerkiksi pidin myönnytyksiä liiallisina ja kävin taistelua myönnytysten suuruuden takia (siihen viittaa „Golos” № 19—20, ja Ionov puhuu siitä suoraan). Mutta olin silloin valmis suostumaan ja nytkin olisin valmis suostumaan jopa liiankin suuriin myönnytyksiin, koska sillä ei horjutettu puolueen *linjaa*, koska myönnytykset eivät johtaneet tuon linjan kieltämiseen, koska myönnytykset olivat ikään kuin porraspuina, joiden avulla voitiin saada väkeä likvidaattoruuden ja otzovismin puolelta puolueeseen. Mutta sen jälkeen, kun Mihail ja kumpp. sekä Potresov ja kumpp. yhtyivät ja esiintyivät puoluetta ja täysistuntoa

vastaan, en tule käymään mitään keskusteluja mistään myönnytyksistä, sillä puolue on nyt velvollinen katkaisemaan välinsä noiden riippumattomien kanssa, se on velvollinen taistelemaan päättävästi heitä vastaan, pitäen heitä täydellisesti ja lopullisesti määräytyneinä likvidaattoreina. Ja voin puhua varmuudella *kaikkien* puoluekantaiten bolshevikkien nimessä enkä vain omassa nimessäni. Puoluekantaiset menshevikit ovat Plehanovin ja muiden kautta sanoneet kyllin selvästi mielipiteensä samassa hengessä, ja asiain ollessa puolueessa sillä kannalla „sovitteija“-diplomaattien à la Trotskin ja Ionovin on joko hylättävä diplomatiansa tai siirryttävä puolueesta riippumattomien joukkoon.

Päästäksemme varmuuteen siitä, että legalistit ovat lopullisesti liittyneet yhteen riippumattomien sosialistien ryhmäksi, tarvitsee vain luoda yleissilmäys täysistunnon jälkeisiin tapahtumiin, tarvitsee vain arvioida ne asian olemuksen kannalta eikä vain siltä „konfliktien“ vähäpätöisen ja pikkumaisen historian kannalta, johon Ionov on turhaan rajoittunut.

1) Mihail, Roman ja Juri julistavat vahingollisiksi niin Keskuskomitean (täysistunnon) päätöslauselmat kuin itse Keskuskomitean olemassaolonkin. Tuon seikan julkisaattamisesta on kulunut noin kaksi kuukautta, eikä sitä ole kumottu. On selvää, että se pitää paikkansa*.

2) Kuusitoista venäläistä menshevikkiä, muun muassa ainakin kaksi yllä mainitusta kolmikosta ja useita tunnetuimpia menshevikkikirjailijoita (Tsherevanin, Koltsov j.n.e.), esiintyy „Golos“ lehdessä puolustellen menshevikkien eroamista puolueesta ja esittäen aito likvidaattorimaisen manifestin lehden toimituksen suhtautuessa siihen hyväksyvästi.

3) Menshevikkien *legaalin* aikakauslehti „Nasha Zarja“ julkaisee hra Potresovin ohjelma-artikkelin, jossa sanotaan suoraan, että „puoluetta yhtenäisenä ja järjestyneenä laitosten hierarkiana ei ole olemassa“ (№ 2, s. 61), että ei voida likvidoida sitä, „mitä järjestyneenä kokonaisuutena ei itse asiassa enää ole“ (sama). Tuon aikakauslehden

* Juuri äsken ilmestyi „Golos Sotsial-Demokratian“ 21. numero. Sen 16. sivulla Martov ja Dan *vahvistavat* tuon seikan puhuessaan „kolmen toverin (??) kieltäytymisestä tulla Keskuskomiteaan“. Tällöin he tapansa mukaan „Tyshko-Leniniin“ kohdistetuilla ruokottomilla parjauksilla peittelevät sitä tosiasiaa, että Mihailin ja kumpp. ryhmä on lopullisesti muuttanut riippumattomien ryhmäksi.

avustajiin kuuluvat Tsherevanin, Koltsov, Martynov, Avgustovski, Maslov, Martov,— se sama L. Martov, joka saattaa pitää toimipaikan illegaalisen puolueen „laitosten järjestyneessä hierarkiassa”, jolla on keskus kuten „järjestyneellä kokonaisuudella”, ja kuuluu legaaliseen ryhmään, joka Stolypinin armollisella luvalla on julistanut tuon illegaalisen puolueen olemattomaksi.

4) Menshevikkien populaärinen aikakauslehti „Vozrozhdenije” (№ 5, maaliskuun 30 p:nä 1910), jonka avustajakunta on sama, ylistää allekirjoittamattomassa, s.o. toimituksen artikkelissa hra Potresovin yllämainittua „Nasha Zarjassa” ollutta kirjoitusta ja esitettyään sen saman sitaatin, jonka olen ylempänä esittänyt, lisää:

„Likvidoitavaa ei ole,— ja, lisäämme me” (s.o. „Vozrozhdenijen” toimitus) „omasta puolestamme,— haave tuon hierarkian palauttamisesta sen entiseen, maanalaiseen muotoon on suorastaan vahingollista, taantumuksellista utopiaa, mikä todistaa poliittisen vaiston katoamista sellaisen puolueen edustajilta, joka on joskus ollut kaikkein realistisin puolue” (s. 51).

Ken pitää kaikkia näitä tosiasioita sattumina, hän ei ilmeisesti tahdo nähdä totuutta. Ken luulee voivansa selittää nämä tosiasiat „ryhmäkuntalaisuuden uusiintumiseksi”, hän tuudittaa itseään fraasilla. Mitä tekemistä tässä on ryhmäkuntalaisuudella ja ryhmäistelulla, josta niin Mihailin ja kumpp. ryhmä kuin myös Potresovin ja kumpp. ryhmä on jo aikoja sitten pysynyt syrjässä? Ei, sillä, joka ei halua tahallaan sulkea silmiään, ei tässä voi olla mitään epäilystä. Täysistunto poisti kaikki esteet (todelliset sekä näennäiset) palauttaakseen puoluekantaiset legalistit puolueeseen, poisti kaikki esteet, jotta voidaan rakentaa illegaalista puoluetta ottaen huomioon legaalisten mahdollisuuksien käyttämisen uudet ehdot ja uudet muodot. Neljä Keskuskomiteaan kuuluvaa menshevikkiä ja kaksi „Golosin” toimittajaa ovat tunnustaneet *kaikki* yhteistä puoluetoimintaa haittaavat esteet poistetuiksi. Venäjän legalistien ryhmä on antanut vastauksensa täysistunnolle. Tuo vastaus on kieltävä: me emme halua illegaalisen puolueen ennallistamista ja lujittamista, sillä se on taantumuksellista utopiaa.

Tuo vastaus on sosialidemokraattisen liikkeen historiassa mitä suurin poliittinen tosiasia. *Riippumattomien* (sosialis-

mista riippumattomien) *sosialistien* ryhmä on yhdistynyt lopullisesti ja katkaissut lopullisesti välinsä sosialidemokraattiseen puolueeseen. Missä määrin tuo ryhmä on muotoutunut, onko se kokoonpantu yhdestä järjestöstä vai useasta erillisestä, hyvin lose (vapaasti, löyhästi) toisiinsa sidotusta kerhosta, sitä emme toistaiseksi tiedä, eikä se ole tärkeätäkään. Tärkeätä on se, että puolueesta riippumattomien ryhmien perustamiseen tähdätyt pyrkimykset, joita ilmeni menshevikeillä jo aikoja sitten, ovat nyt johtaneet uuteen poliittiseen muodostumaan. Ja tästä lähtien on Venäjän kaikkien sosialidemokraattien, jotka eivät tahdo pettää itseään, otettava varteen tämä riippumattomien ryhmän olemassaolo tosiasiana.

Selittääksemme tuon tosiasian merkityksen palautamme mieleen ennen kaikkea Ranskan „riippumattomat, sosialistit”, jotka ovat edistyneimmässä, kaikesta vanhasta parhaiten puhdistetussa porvarillisessa valtiossa vieneet tämän poliittisen suunnan pyrkimykset loppuun asti. Millerand, Viviani, Briand kuuluivat sosialistiseen puolueeseen, mutta useasti he toimivat sen päätöksistä piittaamatta, niiden vastaisesti, ja Millerand'in meneminen porvarilliseen ministeristöön tasavallan pelastamisen ja sosialismin etujen puolustamisen varjolla johti hänet pesäeroon puolueesta. Porvaristo palkitsi sosialismin petturit ministerinviroilla. Ranskalaisten luopioiden kolmikko nimittää itseään ja ryhmäänsä edelleenkin riippumattomiksi sosialisteiksi, puolustaa edelleenkin menettelyään työväenliikkeen ja sosiaalisen uudistuksen eduilla.

Meidän riippumattomuusmiehiämme porvarillinen yhteiskunta ei tietenkään kykene palkitsemaan niin nopeasti: he aloittelevat paljon takapajuisemmissa oloissa, he saavat tyytyä liberaalisen porvariston kiitokseen ja apuun (porvariston, joka on ammoisista ajoista pitänyt yllä menshevikkien pyrkimystä „riippumattomuuteen”). Peruspyrkimys on kuitenkin kummassakin tapauksessa sama: riippumattomuutta sosialistisesta puolueesta perustellaan työväenliikkeen eduilla; „taistelu legaalisuuden puolesta” (*Danin* muotoilema tunnus, johon tarttui hanakasti luopiolehti „*Vozrozhdenije*” 5. numerossaan, s. 7) julistetaan työväenluokan tunnukseksi; todellisuudessa ryhmittäytyvät porvarilliset intelligentit (Ranskassa parlamentaarikot, meillä kirjailijat), jotka toimivat yhdessä liberaalien kanssa;

puolueelle alistuminen hylätään: niin Millerand ja kumpp. kuin myös „Vozrozhdenije” ja „Golos” julistavat, ettei puolue ole kyllin „realistinen”; puolueesta sanotaan, että se on „itseensäsulkeutuneiden maanalaisten kerhojen diktaatturia” („Golos”), että se sulkeutuu ahtaasti vallankumoukselliseksi yhtymäksi, mikä haittaa laajaa edistystä (Millerand ja kumpp.).

Riippumattomuusmiehiemme asenteen selvittämiseksi ottakaamme edelleen meidän Venäjän „kansansosialistisen puolueen” muodostumisen historia. Niitä, jotka „toiminnan” ulkonaisten olosuhteiden suunnattoman eroavaisuuden vuoksi eivät näe riippumattomuusmiestemme sukulaisuus-suhdetta Millerand’iin ja kumppaneihin, tuo historia auttaa ymmärtämään asian ytimen. Se, että „kansansosialistimme” ovat pikkuporvarillisten demokraattien legalistinen ja mallillinen siipi, on yleisesti tunnettua eikä sitä kukaan marxilainen ole kai epäillytkään. Vuoden 1905 lopulla pidetyssä eserrien edustajakokouksessa kansansosialistit esiintyivät pikkuporvarillisten demokraattien vallankumouksellisen puolueen ohjelman, taktiikan ja organisaation likvidaattoreina; syksyllä v. 1905 ja keväällä v. 1906 he esiintyivät vapauden päivien lehdistössä mitä kiinteimmässä liitossa eserrien kanssa. Vuoden 1906 syksyllä he legalisoituivat ja erottautuivat itsenäiseksi puolueeksi, mikä ei kuitenkaan estänyt heitä II Duuman vaaleissa ja II Duumassa aika ajoin melkein sulautumasta eseriin.

Vuoden 1906 syksyllä sain tilaisuuden kirjoittaa kansansosialisteista „Proletari” lehteen ja nimitin heitä silloin „eserräläisiksi menshevikeiksi” *. On kulunut kolme ja puoli vuotta, ja Potresov kumppaneineen on saanut todistetuksi puoluekantaisille menshevikeille, että olin oikeassa. Täytyy vain tunnustaa, että jopa herrat Peshehonovitkin kumppaneineen menettelivät poliittisesti rehellisemmin kuin hra Potresov ryhmineen, kun he monien tosiasiallisesti eserräpuolueesta riippumattomien poliittisten edesottamusten jälkeen avoimesti julistautuivat eserristä riippumattomaksi, erilliseksi poliittiseksi puolueeksi. Tuo „rehellisyys” johtui tietysti muun muassa voimasuhteestakin: Peshehonov piti eserrien puoluetta heikkona ja otaksui, että yhdistyessään siihen epävirallisesti hän *joutuu häviölle*; Potresov arvelee

* Ks. Teokset, 11. osa, ss. 180—189. *Tolm.*

hyötyvänsä poliittisesta azefilaisuudesta⁸¹ lukeutuessaan edelleenkin sosialidemokraatteihin, mutta ollessaan todellisuudessa riippumaton sosialidemokraattisesta puolueesta.

Toistaiseksi hra Potresov ja kumpp. pitävät itselleen edullisena verhoutua vieraalla nimellä, käyttää varkain hyväkseen VSDTP:n arvovaltaa samalla hajottaen tätä puoluetta sisältä, toimien itse asiassa sitä vastaan eikä vain siitä riippumattomasti. On mahdollista, että meidän riippumattomiemme ryhmä tulee koreilemaan vieraissa höyhennissä niin kauan kuin suinkin; mahdollisesti jonkin puolueelle annetun iskun jälkeen, illegaalisen järjestön suuren palon jälkeen tai jos sattuu erikoisen houkutteleva konjunkturi, kuten mahdollisuus päästä vaikkapa Duumaan puolueesta riippumatta, niin riippumattomat itse riisuvat naamionsa; — kaikkia heidän poliittisen vehkeilynsä episodeja emme voi arvata etukäteen.

Mutta yhden asian me tiedämme varmasti, nimittäin sen, että työväenluokan puolueelle, VSDTP:lle on riippumattomien verhottu toiminta vahingollista, tuhoisaa ja että meidän täytyy se hinnalla millä hyvänsä paljastaa, tuoda riippumattomat päivänvaloon ja ilmoittaa kaikkalainen yhteys heidän ja puolueen välillä katkaistuksi. Täysistunto otti tällä tiellä hyvin suuren askeleen eteenpäin: niin kummalliselta kuin se saattaa ensi silmäykseltä näyttääkin, mutta juuri Martovin ja Martynovin (vilpillinen tai itsetiedoton) suostumus, nimenomaan maksimaaliset, jopa ylettömän suuret heille tehdyt myönnytykset auttoivatkin puhkaisemaan likvidaattoruuden mätäpaiseen, riippumattomuuden mätäpaiseen puolueessamme. Yksikään tunnollinen sosialidemokraatti, yksikään puoluemies, olipa hän myötmielinen mille puolueeryhmälle tahansa, ei voi nyt kieltää, että Mihailin ja kumpp. ryhmään sekä Potresovin ja kumpp. ryhmään kuuluvat ovat *riippumattomuusmiehiä*, että käytännössä he eivät tunnusta puoluetta, eivät halua puoluetta ja toimivat puoluetta vastaan.

Kuinka nopeasti tai kuinka hitaasti tapahtuu riippumattomien erkanemisen kypsyamisprosessi ja heidän erillisen puolueensa muodostuminen, se riippuu tietenkin monista syistä ja asianhaaroista, joita on mahdoton ottaa lukuun ennakkolta. Kansansosialisteilla oli ennen vallankumousta erillinen ryhmä, ja sen eristäminen oli vallan helppoa, koska

se oli yhtynyt sosialisti-vallankumouksellisiin väliaikaisesti ja epätäydellisesti. Meidän riippumattomuusmiehillämme on vielä henkilökohtaisia perinteitä, yhteyksiä puolueeseen, jotka pidättävät erkanemisprosessia, mutta nuo perinteet yhä heikkenevät, ja sitä paitsi vallankumous ja vastavallankumous nostavat esiin uusia ihmisiä, joilla ei ole mitään vallankumous- ja puolueperinteitä. Sen sijaan ympärillä oleva „vehiläisten” mielialojen ilmapiiri sysää erittäin nopeasti selkärangatonta intelligenssiä riippumattomien puoleen. Vallankumousmiesten „vanha” polvi poistuu näyttämöltä; Stolypin vainoaa kaikin tavoin tuon sukupolven edustajia, joista enin osa vapauden päivinä, vallankumousvuosina paljasti kaikki salanimensä ja koko konspiraationsa. Vankila, karkotus, pakkotyö ja maanpako yhä lisäävät riveistä poistuneiden joukkoa, kun taas uusi polvi kasvaa hitaasti. Intelligenssissä, varsinkin siinä, joka on „lyöttäytynyt mukaan” johonkin julkiseen toimintaan, kehityy täysi epäluottamus illegaaliseen puolueeseen, haluttomuus hukata voimiaan aikamme erittäin vaikeaan ja erittäin epäkiitolliseen työhön. „Hädässä ystävät tunetaan”, ja työväenluokka, joka saa kokea niin vanhojen kuin uusienkin vastavallankumouksellisten voimien rynnistyksen vaikeat vuodet, tulee vielä varmasti näkemään monen monien intelligenssiin kuuluvien „hetkenystäviensä”, juhlapäiväystäviensä, ainoastaan vallankumousajan ystäviensä erkanemisen — sellaisten ystävien erkanemisen, jotka olivat vallankumouksellisia vallankumouksen aikana, mutta lamaantuvat laskukaudella ja ovat jo vastavallankumouksen ensimmäisten menestysten jälkeen valmiit saarnaamaan „taistelua legaalisuuden puolesta”.

Useissa Euroopan maissa vastavallankumouksen voimat onnistuivat esimerkiksi vuoden 1848 jälkeen lakaisemaan tyyten pois proletariaatin vallankumouksellisten ja sosialististen järjestöjen rippeet. Porvarillinen intelligentti, joka nuoruudenpäivinä yhti sosialidemokratiaan, on pikkuporvarillisen psykologiansa vuoksi taipuvainen viittaamaan kintaalla: niin on ollut ja niin tulee olemaan; vanhan illegaalisen järjestön puoltaminen on toivotonta ja uuden luominen on vieläkin toivottomampaa; yleensä olemme „yliarvioineet” proletariaatin voimat porvarillisessa vallankumouksessa, olemme erheellisesti antaneet proletariaatin osuudelle „universaalin” merkityksen,— kaikki nuo luopio-

maisen „Yhteiskunnallisen liikkeen” aatepahaset sysäävät välittömästi ja välillisesti luopumaan illegaalisesta puolueesta. Astuttuaan kerran kaltevalle pinnalle riippumattomuusmies ei huomaa luisuvansa yhä alemmaksi, hän ei huomaa toimivansa käsi kädessä Stolypinin kanssa: Stolypin hajottaa illegaalista puoluetta fyysillisesti, poliisikeinoin, hirsipuun ja pakkotyötuomioiden avulla — liberaalit tekevät sitä samaa välittömästi, propagoimalla avoimesti vehiläisiä aatteita — riippumattomuusmiehet sosialidemokraattien keskuudessa auttavat välillisesti illegaalisen puolueen hajottamista huutamalla sen „kuoleutuneisuudesta”, kieltäytymällä auttamasta sitä, puolustelemalla (ks. kuudentoista kirjettä „Golosin” 19.—20. numerossa) puolueesta eroamista. Porras portaalta.

Emme saa sulkea silmiämme näkemästä, että taistelu puolueen olemassaolosta tulee olemaan meille sitä vaikeampi, mitä kauemmin jatkuu vastavallankumouksen kausi. Sen, että puolueen jäsenet eivät väheksy vaaraa, että he katsovat vaaraa suoraan kasvoihin, sen osoittaa esimerkiksi tov. K:n kirjoitus Pää-äänenkannattajan 13. numerossa. Mutta puolueen heikkouden, järjestöjen hajoamisen ja vaikean tilanteen päättävä ja avoin tunnustaminen ei saata tov. K:ta — eikä ketään muutakaan puolueimestä — hetkeksikään epäröimään sen suhteen, tarvitaanko puoluetta, onko työskenneltävä sen palauttamiseksi ennalleen. Mitä vaikeampi on meidän asemamme, mitä enemmän tulee olemaan vihollisia, — toissapäivänä heihin yhtyivät vehiläiset, eilen kansansosialistit, tänään riippumattomat sosialidemokraatit, — sitä tiiviimmin asettuvat kaikki sosialidemokraatit vivahde-eroavaisuuksista huolimatta puolustamaan puoluetta. Monia sosialidemokraatteja, joita saattoi erottaa toisistaan kysymys siitä, miten on vietävä rynnäkköön vallankumouksen kannalla olevia ja sosialidemokratiaan uskovia kansanjoukkoja, — ei voi olla liittämättä yhteen kysymys siitä, onko ehdottomasti taisteltava vuosina 1895—1910 perustetun illegaalisen sosialidemokraattisen työväenpuolueen säilyttämisen ja lujittamisen puolesta.

Mitä tulee „Golosiin” ja golosilaisiin, niin he ovat erittäin havainnollisesti todistaneet kaiken sen, mitä heistä sanottiin viime vuoden heinäkuussa „Proletarin” laajennetun toimituksen päätöslauselmassa. „Puolueen menshevistisessä leirissä”, sanotaan tuossa päätöslauselmassa (ks. „Proletarin”

46. numeron liitettä, s. 6), „samaan aikaan kun ryhmän virallinen äänenkannattaja „Golos Sotsial-Demokrata” on täydellisesti menshevikkilikvidaattorien vallassa, ryhmän vähemmistö, koettuaan loppuun saakka likvidaattoruuden tien, korottaa jo protestoivan äänensä tätä tietä vastaan ja etsii jälleen puoluepohjaa toiminnalleen”...* Likvidaattoruuden taipaleen „loppu” osoittautui olevan paljon kauempana kuin me silloin luulimme, mutta sen, että yllä esitettyjen sanojen perusajatus oli oikea, ovat tosiasiat sen jälkeen todistaneet. Erittäinkin sanonta „likvidaattorien vallassa” on saanut vahvistuksensa „Golos Sotsial-Demokrata” lehteen nähden. He juuri ovatkin likvidaattorien vallassa, eivät uskalla puolustaa avoimesti likvidaattoruutta eivätkä kapinoida avoimesti sitä vastaan. Täysistunnossakin he hyväksyivät päätöslausemia yksimielisesti ei kuten vapaat ihmiset, vaan kuten vangit, jotka olivat saaneet „isänniltään” vähäksi aikaa lomaa ja seuraavana päivänä täysistunnon jälkeen palasivat takaisin orjuuteen. Kykenemättä puolustamaan likvidaattoruutta he vetosivat kaikin tavoin kaikkiin mahdollisiin (ja kaikkiin keksimiinsä!) esteisiin, jotka eivät ole yhteydessä periaatteellisiin kysymyksiin, mutta estävät heitä luopumasta likvidaattoruudesta. Ja kun kaikki nuo „estee” oli saatu poistetuksi, kun kaikki heidän asiaankuulumattomat, henkilökohtaiset, organisatoriset, rahalliset ja muut vaatimuksensa oli saatu tyydytetyksi, niin he vasten tahtoaan „antoivat äänensä” likvidaattoruudesta luopumisen puolesta. Raukat! he eivät tienneet, että samaan aikaan kuudentoista manifesti oli jo matkalla Pariisiin, että Mihailin ja kumpp. ryhmä sekä Potresovin ja kumpp. ryhmä olivat likvidaattoruutta puolustaessaan vahvistuneet. Ja niin he kääntyivät nöyrästi kuudentoista perässä, Mihailin ja Potresovin perässä jälleen likvidaattoruuteen!

Selkärangattomat „sovittelijat”, sellaiset kuin Ionov ja Trotski, jotka suojelevat ja puolustelevat noita henkilöitä, tekevät mitä suurimman rikoksen turmellessaan noita henkilöitä varmistamalla heidän riippuvaisuutensa likvidaattoruudesta. Samaan aikaan kun kaikkien ryhmäkuntiin

* Ks. Teokset, 15. osa, s. 445. *Toim.*

kuulumattomien sosialidemokraattien päättävä esiintyminen Mihailia ja kumpp. vastaan, Potresovia ja kumpp. vastaan (*näitä* ryhmiä ei Trotski eikä Ionovkaan uskalla puolustaa!) voisi palauttaa puolueeseen joitakin likvidaattoruuden pauloihin joutuneita golosilaisia,— „sovittelijain” keimailu ja metkut vain herättävät golosilaisissa „mielettömiä toiveita”, saamatta lainkaan puoluetta sovintoon likvidaattorien kanssa.

Muuten, nuo metkut ja tuo keimailu johtuvat epäilemättä suurelta osaltaan siitä, ettei yksinkertaisesti ymmärretä tilannetta. Vain ymmärtämättömyyden vuoksi on tov. Ionov saattanut rajoittaa kysymykseen Martovin kirjoituksen julkaisemisesta tai hylkäämisestä, ja samasta syystä wieniläiset Trotskin kannattajat ovat saattaneet supistaa kysymyksen Pää-äänenkannattajassa tapahtuneisiin „konflikteihin”. Niin Martovin artikkeli („Oikealla tiellä”... likvidaattoruuteen) kuin myös konfliktit Pää-äänenkannattajassa ovat vain yksityisiä episodeja, joita ei voida käsittää kokonaisuudesta irralleen otettuina. Esimerkiksi meille, jotka olemme vuodessa oppineet tuntemaan kaikki likvidaattoruuden ja golosilaisuuden vivahteet, Martovin artikkeli osoitti selvästi, että *Martov on kääntynyt* (tai hänet on käännetty). *Ei voi* olla niin, että sama Martov olisi allekirjoittanut konferenssia koskevan Keskuskomitean „Kirjeen” sekä kirjoittanut artikkelin: „Oikealla tiellä”. Kiskaistessaan Martovin artikkelin erilleen tapahtumien ketjusta, sitä edeltäneestä Keskuskomitean „Kirjeestä”, sitä seuraavasta „Golosin” 19.—20. numerosta, kuudentoista manifestista, Danin kirjoituksesta („Taistelu legaalisuuden puolesta”), Potresovin ja „Vozrozhdenijen” kirjoituksista, kiskaistessaan tuosta samasta tapahtumien ketjusta erilleen „konfliktit” Pää-äänenkannattajassa Trotski ja Ionov riistävät itseltään mahdollisuuden käsittää tapahtumia*. Ja päinvastoin, kaikki käy aivan selväksi, kun keskiöksi asetetaan se, mikä *on kaiken perustana*, nimittäin: Venäjän riippumattomien lopullinen yhteenliittyminen ja näiden lopullinen ero illegaalisen puolueen ennalleenpalauttamisen ja lujittamisen „taantumuksellisesta utopiasta”.

* Ottakaamme vielä esimerkiksi illegaalisen puolueen legaalisten yksilöiden „yhdenvertaisuuden teoria”. Eikö Mihailin ja kumpp., Potresovin ja kumpp. esiintymisten *jälkeen* ole selvää, että tuon teorian ajatus ja merkitys on siinä, että tunnustetaan riippumattomien legalistien ryhmä ja alistetaan sille puolue?

7. PUOLUEKANTAISESTA MENSHEVISMISTÄ JA SEN ARVIOINNISTA

Viimeisenä kysymyksenä, joka meidän on tarkastettava puolueessamme vallitsevan „yhdistymiskriisin” selvittämiseksi, on kysymys niin sanotusta puoluekantaisesta menshevismistä ja sen merkityksen arvioinnista.

Puolueyhtiin kuulumattomien — s.o. itseään puolueyhtiin kuulumattomina pitävien — Ionovin ja Trotskin katsomukset („*Pravdan*” 12. numero ja wieniläinen päätöslauselma) ovat tässä suhteessa erittäin luonteellomaisia. Trotski hyljeksii päättävästi ja itsepintaisesti puoluekantaista menshevismistä, — siitä oli jo mainittu Pää-äänenkannattajan 13. numerossa *, — ja Ionov ilmaisee hengenheimolaisensa „sisimmän” ajatuksen ilmoittamalla, että „tov. Plehanovin” (toisia puoluekantaista menshevikkejä Ionov ei ole näkevinään) esiintymiset merkitsevät bolshevikkien ryhmätaistelun „tukemista”, „puolueen sotatilaan julistamisen” propagoimista.

Tämän Trotskin ja Ionovin kannan virheellisyyden olisi pitänyt pistää heidän silmäänsä jopa senkin vuoksi, että tosiasiat kumoavat tuon kannan. Pää-äänenkannattajan 13. numerosta käy selville, että vähintään seitsemässä puolueen ulkomaisessa avustusryhmässä — Pariisissa, Genevessä, Bernissä, Zürichissä, Liègessä, Nizzassa, San Remossa — ovat plehanovilaiset tai oikeammin sanoen puoluekantaiset menshevikit nousseet „Golosia” vastaan vaatién täysistunnon päätösten täyttämistä, vaatién „Golosin” lakkauttamista, osoittaen „Golosin” 19.—20. numerossa otetun aatteellisen kannan likvidaattorimaisen luonteen. Sama prosessi on käynnissä myös Venäjällä olevien työntekijäin keskuudessa, joskaan ei ehkä niin havainnollisesti. Näiden tosiasioiden peitteleminen olisi naurettavaa. Kun tosiasioista huolimatta pyritään kuvittelemaan, että Plehanovin taistelu golosilaisia vastaan on kirjailijain „ryhmä”-taistelua, niin *objektiivisesti* se merkitsee, että asetutaan riippumattomien legalistien ryhmän kannalle puoluetta vastaan.

Sen ilmeisen väärän, ilmeisen kestäättömän asenteen, jonka mainitut „sovittelijat” ovat ottaneet, pitäisi avata

* Ks. tätä osaa, ss. 182—183. *Toim.*

heidän silmänsä näkemään sen heidän lähtökohtansa virheellisyyden, että täysistunnossa tapahtuneen yhdistymisen poliittinen merkitys oli muka sovinnonteossa „tiettyjen henkilöiden, ryhmien ja laitosten kanssa”. Ei pidä antaa puoluetapahtumien ulkonaisten muotojen ja henkilöllisten erikoisuuksien pettää itseään, vaan on arvioitava tapahtumien aatteellis-poliittinen merkitys. Muodosta päätellen sopimus tehtiin niiden ja niiden golosilaisten kanssa. Mutta sopimuksen perustana, sen ehtonahan oli golosilaisten siirtyminen Plehanovin kannalle: se selviää puolueessa vallitsevaa asiaintilaa käsittelevän päätöslauseلمان analyysistä, joka on esitetty ylempänä *. Muodollisesti juuri golosilaiset osoittautuivat menshevismien edustajiksi puolueessa,— jos esimerkiksi päätellään Pää-äänenkannattajan kokoonpanon mukaan. Itse asiassa Pää-äänenkannattaja alkoi täysistunnon jälkeen muuttua puoluekantaisten bolshevikkien ja plehanovilaisten „yhteistyön” elimeksi golosilaisten vastustaessa sitä täydellisesti. Puolueen yhdistymisen kehityksessä muodostui mutka: alussa näytti olevan jotain yleisen sovittelusopan tapaista ilman yhdistymisen aatteellisen perustan selvää määrittelyä, mutta sitten pääsi vallalle poliittisten tendenssien logiikka, ja tuo maksimaalisten myönnytysten tekeminen golosilaisille täysistunnossa joudutti riippumattomien siivilöintiä pois puolueesta.

Kun sain täysistunnossa kuulla ja „Golosissa” (№ 19—20, s. 18) nähdä vimmatuista hyökkäilyjä, joilla vastustettiin tunnusta „voimakkaiden puolue ryhmien sopimus taistelussa oikeisto- ja vasemmistolikvidaatteoreita vastaan” (tämä tunnus on pantu „Golosissa” lainausmerkkeihin, mutta jostain syystä ei ole sanottu suoraan, että minä puolustin sitä täysistunnon edellä sekä täysistunnossa), niin ajattelin itsekseni: „abwarten!”, „wait and see” (jahka eletään, niin nähdään!). Odottakaahan, herrat golosilaiset, te haluatte tehdä tilin „ilman isäntää”: kysymys ei ole siitä, että täysistunto antoi mahdollisuuden osallistua sopimuksentekoon kaikille eikä vain „voimakkaille”,

* Neljästä täysistunnossa olleesta Keskuskomitean menshevikijäsenestä kaksi teki kaiken voitavansa, jotta tehtyään golosilaisille maksimaalisia myönnytyksiä saisi heidät itse asiassa Plehanovin kannalle. Tämä ei merkitse sitä, että nämä kaksi olivat horjumattomia puoluemiehiä, että he eivät varmasti kääntyneet takaisin golosilaisten puolelle. Se merkitsee sitä, että menshevismi yllätettiin sellaisella hetkellä, jolloin se ei vielä voinut sanoutua irti puoluekantaisuudesta.

aatteellis-poliittiselta asenteeltaan voimakkaille puolueyh-
mille. Kysymys on siitä, sallivatko teidän „isäntänne” —
s.o. riippumattomien legalistien ryhmät — tämän mahdolli-
suuden muuttua todellisuudeksi.

On kulunut useita kuukausia — ja vain sokeat voivat nyt
olla näkemättä, että tosiasiaassa nimenomaan „voimakkaiden
puolueyhymien sopimus” merkitsee puolueen yhdistymistä,
vie sitä „kaikkien esteiden yli” eteenpäin. Niin täytyy olla,
vain siten voikin olla puolueessa vallitsevan reaalisen
voimasuhteen vuoksi. On epäilemätöntä, että lähitulevai-
suudessa joko kaikki puolueen johtavat elimet järjestetään
muodollisesti siten, että ne vastaavat tuota sopimusta, tai
puolueen elämä ja sen yhdistymisen kehitys tulee toistai-
seksi tapahtumaan johtavien elimien sivuitse.

Ensi näkemältä tuntuu tietysti kummalliselta sanoa
puoluekantaisia menshevikkejä „voimakkaaksi puolueyh-
mäksi”, sillä nykyhetkellä — ainakin ulkomailla — ovat kai
golosilaiset voimakkaampia. Mutta me, sosialidemokraatit,
emme päättele voimakkuudesta sen mukaan, miten ulkoma-
iset ryhmät esittävät mielipiteensä, miten menshevikkien
kirjailijat ryhmittyvät, vaan sen mukaan, kenen kanta on
objektiivisesti oikea ja kenen kannan on poliittisen tilanteen
logiikka tuominut alistumaan „riippumattomille”. Rabo-
tshejedelolaiset olivat vuosina 1898—1900 niin ulkomailla
kuin Venäjälläkin iskralaisia voimakkaampia, mutta silti he
eivät olleet „voimakas puolueyhmä”.

Nyt, kun golosilaiset ovat mobilisoineet kaikki voimat
Plehanovia vastaan ja nostaneet häntä vastaan kaikki lika-
vesisaavinsa — aina hra Potresovia myöten ja vieläpä muis-
telmat siitäkin, miten vuosina 1901—1903 (sic!) Martovia
„loukattiin”, — nyt tuo golosilaisten voimattomuus käy
erittäin ilmeiseksi. Axelrod ja kumpp. ovat poliittisesti jo
aivan auttamattomasti myöhästyneet julkaistessaan ulko-
mailla huhtikuussa kokoelman henkilökohtaisia parjauksia
Plehanovia kohtaan, kun Venäjällä helmikuussa ilmestynyt
„Nasha Zarja” ja maaliskuussa ilmestynyt „Vozrozhdenije”
olivat asettaneet kysymyksen kokonaan toisella tavalla, kun
Plehanov oli Pää-äänenkannattajan 13. numerossa jo siir-
tynyt golosilaisten kanssa tapahtuneiden yhteentörmäys-
tensä historiasta taisteluun heidän nykyistä politiikkaansa
vastaan. Muistellen entisiä „loukkauksia” (aina vuodesta
1901 saakka!) golosilaiset reuhtovat yhtä avuttomina kuin

vperjodilaisetkin, jotka yhä vieläkin pyytävät hyväsydämiä suojelemaan heitä Bolshevikkikeskuksesta.

Ja katsokaas, miten paljastavat itsensä yhä enemmän meidän „loukatut”, joita pelkkä ajatuskin „Leninin—Plehanovin” sopimuksesta (heidän termsäl!) vimmastuttaa vuonna 1910 aivan samoin kuin se vuosi sitten vimmastutti Maksimovia. Golosilaiset, kuten Maksimovkin, koettavat kuvailla asian siten, ikään kuin olisi puhe melkeinpä henkilökohtaisesta „Leninin ja Plehanovin” välisestä sopimuksesta, ja tällöin viimeksi mainitun menettely selitetään johtuvan „kummallisesta oikusta” („Välttämättömän lisäyksen” 16. sivu), „Sauluksen muuttumisesta Paavaliksi”, „hyppelemisestä” j.n.e., j.n.e. Martov yrittää kaikin mokomin palauttaa mieleen Plehanovin „viisivuotisen toiminnan” (ibid.*) menshevikkinä, saada hänet siitä hyppelemisestä huonoon valoon (jäljestäpäin) eikä huomaa, että siten hän nolaa pahimmin juuri itseään.

Samassa „Välttämättömässä lisäyksessä” „Golosin” kollektiivinen toimitus uskottelee meille (s. 32), että Plehanov oli „suuri” nimenomaan mainittuna viisivuotiskautena (vuosina 1904—1908). Katsokaahan, mitä siitä seuraa. Menshevikit julistavat Plehanovin „suureksi” nimenomaan sen viisivuotisen toiminnan perusteella, jolloin hän samaisten menshevikkien tunnustuksen mukaan „hyppeli”, t.s. ei noudattanut johdonmukaisesti menshevikkien linjaa, eikä sen 20-vuotisen toiminnan perusteella (1883—1903), jolloin Plehanov pysyi uskollisena itselleen, jolloin hän ei ollut menshevikki eikä bolshevikki, vaan oli sosialidemokratian perustanlaskija. Siis „suuruus” olikin siinä, ettei hän vajonnut kokonaan menshevismiin suohon.

Mutta juuri tuo menshevismien viisivuotinen historia, minkä Axelrod ja Martov ovat palauttaneet mieleen omaksi vahingokseen, tuo esille joukon tosiasioita, jotka auttavat *selittämään* menshevikkien jakaantumista nojautumatta sellaisiin turhanpäiväisiin, henkilökohtaisiin syihin, joita Martov korostaa.

Plehanov kooptoi v. 1903 Axelrodin ja Martovin ja tiedotti „Iskran” 52. numerossa, kirjoituksessa „Mitä ei pidä tehdä”, että hän haluaa *manöveroida opportunistien suhteen* ja manöövereilla *parantaa* heidät. Tällöin hän meni

* — ibidem — samassa. Toim.

aivan äärimmäisyyksiin hyökkäillessään bolshevikkeja vastaan. Vuoden 1904 lopulla hän yritti pelastaa ilmeisesti liberalismiin luisuneen Axelrodin („Zemstvokampanjan suunnitelma”), mutta teki sen niin, ettei puhunut sanaakaan sellaisista kukkasista kuin oli zemstvolaisten edessä järjestettävien mielenosoitusten julistaminen „mielenosoitusten korkeimmaksi tyypiksi” (kirjasessa „Kirje Keskuskomitealle”, joka julkaistiin *vain* puolueen jäseniä varten). Vuoden 1905 keväällä Plehanov tuli vakuuttuneeksi „manööveriensa” toivottomuudesta ja erkani menshevikeistä perustaen „Dnevnikin” ja propagoiden bolshevikkeihin yhtymistä. „Dnevnikin” 3. numero (marraskuu, 1905) ei ollut lainkaan menshevistinen.

Kulutettuaan lähes puolitoista vuotta manööveriin opportunistien suhteen puolueen sisällä (vuoden 1903 lopulta vuoden 1905 kevääseen) Plehanov ryhtyi vuoden 1906 alussa ja vuoden 1907 aikana *manöveroimaan* kadettien suhteen. Siinä hän meni paljon pitemmälle opportunistisiin äärimmäisyyksiin kuin toiset menshevikit. Mutta kun hän, joka oli julistanut „manöverointia” I Duuman aikana, sen hajottamisen jälkeen („Dnevnik” № 6) ehdotti vallankumouksellisten puolueiden taistelusuostimusta Perustavan kokouksen koollekutsumisen puolesta, niin „Proletari” (№ 2 elokuun 29 pnä 1906 kirjoituksessa „Horjuntaa taktiikan kysymyksissä”) pani heti merkille, että tuo kanta ei ole lainkaan menshevistinen*.

Keväällä 1907, Lontoon edustajakokouksessa Plehanov (Tsherevaninin kertomuksen mukaan, jota olen jo siteerannut alkulauseessa kokoelmaan „12 vuoden ajalta”) taisteli menshevikkien *organisatorista anarkismia* vastaan**. Hän tarvitsi „työväen edustajakokousta” manööverina puolueen kehittämistä *varten* eikä puoluetta *vastaan*. Vuoden 1907 jälkipuoliskolla, kuten Martov „Välttämättömässä lisäyksessä” kertoi, Plehanov „joutui käyttämään melko paljon kaunopuheisuutta” saadakseen todistetuksi menshevikkien illegaalisen (s.o. puoluekantaisen) äänenkannattajan välttämättömyyden Axelrodia vastaan (joka piti nähtävästi parempana legaalisia lehtiä, jotka tosiasiallisesti eivät ole puoluelehtiä). Vuonna 1908 syntynyt konflikti Potresovin

* Ks. Teokset, 11. osa, ss. 162—166. *Toim.*

** Ks. Teokset, 13. osa, ss. 80—99. *Toim.*

kirjoituksen johdosta oli syynä Plehanovin eroamiseen likvidaattoreista.

Mistä nämä tosiasiat puhuvat? Siitä, että nykyinen menshevikkien jakaantuminen ei ole sattuma, vaan välttämättömyys. „Manöverointi” ei kelpaa puolustukseksi sille, joka on tehnyt virheitä manööveritarkoituksessa, enkä minä ota takaisin mitään sanoistani, jotka olen kirjoittanut noita Plehanovin virheitä vastaan. Mutta „manöverointi” *selittää*, miksi toisten menshevikkien on *helppo* siirtyä riippumattomien puolelle ja toisille taas se on *vaikeaa* ja mahdotontakin. Sosialidemokraatti, joka manööveroidessaan vie työväenluokkaa kadettien mukana, tuottaa sille yhtä paljon vahinkoa kuin sekin, joka tekee sitä samaa sen vuoksi, että hänellä on immanentti taipumus opportunistisiin. Mutta edellinen osaa, voi ja ehtii pysähtyä siinä, missä jälkimmäiset lankeavat kuoppaan. Venäläinen sananparsi sanoo: käske tietynlainen henkilö rukoilemaan jumalaa, niin hän hakkaa otsansa rikki. Plehanov olisi voinut sanoa: käske Potresoveja ja Daneja menemään manööveritarkoituksessa oikealle, niin he lähtevät oikealle periaatteen vuoksi.

Se, mihin tietynlaiset menshevikit päätyivät, vastaa täydellisesti heidän nimeään: „puoluekantaiset menshevikit”. He päätyivät taisteluun puolueen puolesta — riippumattomia legalisteja vastaan. Tätä yksinkertaista ja selvää kysymystä hrä Potresov ja „Golos Sotsial-Demokrata” lehden toimitus „Välttämättömässä lisäyksessä” yrittävät turhaan kierrellä.

Myös Engels taisteli S.D.F:ää * (englantilaisia sosialidemokraatteja) vastaan — luikertelee Potresov (s. 24). Se on sofistiikkaa, hyvä herra. Engels korjasi puolueen virheitä ⁸², mutta tähän ette puhu siitä, miten puolueen virheitä olisi korjattava, te ette edes sano suoraan, tarvitaanko nyt illegaalista sosialidemokraattista puoluetta, tarvitaanko VSDTP:ta vai ei. Stolypinin edessä te sanotte: *ei* („Nasha Zarja”), mutta puolueen jäsenten edessä, illegaalisessa lehdistössä te ette *uskalla* sitä sanoa, te vain kiertelette ja kaartelette.

„Lenin ja Plehanov suosittelevat sotaa työväenliikkeen uusia muotoja vastaan” (s. 31), „me *pidämme lähtökohtana* todellisen työväenliikkeen tilaa, oloja ja vaatimuksia”

* — Social-Democratic Federation — Sosialidemokraattinen federaatio. *Toim.*

(s. 32)—uskottelee toimitus. Se on sofistiikkaa, hyvät herrat. Te olette itse myöntäneet, että täysistunto teki *kaikkensa* noiden uusien muotojen hyväksymiseksi, ja bolshevikit *olivat todistaneet* sen taistelullaan *ennen* täysistuntoa. Emme me ole eri mieltä siitä, tarvitaanko „uusiu muotoja”, tarvitseeko harjoittaa legaalista toimintaa, tarvitseeko perustaa legaalisia yhdistyksiä — emme lainkaan siitä. Me olemme eri mieltä siitä, onko sallittavaa, että tuollaista toimintaa harjoittavat legalistit, kuten Mihailin ja kumpp. ryhmä sekä Potresovin ja kumpp. ryhmä, pitävät itseään sosialidemokraatteina, *vaikka ovat sosialidemokraattisesta puolueesta riippumattomia*, vai ovatko sosialidemokraattiset puoluehenkilöt *velvollisia* tunnustamaan puolueen, propagoimaan sen välttämättömyyttä, toimimaan puolueessa, työskentelemään sen järjestämiseksi, perustamaan kaikkialle ja kaikkiin liittoihin illegaalisia soluja oikean yhteyden pitämiseksi puolueen kanssa j.n.e. Ja te käsitätte mainiosti, että *nyt* — täysistunnon jälkeen — me olemme eri mieltä *vain* tämän vuoksi.

Golosilaiset koettavat esittää asian siten, että meidän pyrkimyksemme lähentyä puoluekantaisiin menshevikkeihin ja tehdä heidän kanssaan sopimus käydäksemme taistelua puolueen puolesta, riippumattomia vastaan, on „Leninin ja Plehanovin” henkilökohtainen liitto. He haukkumalla haukkuvat „Proletarin” 47.—48. numerossa julkaistun Potresovia vastaan suunnatun kirjoituksen kirjoittajaa sellaisen „hoviherran imartelevasta” sävyistä, joka nähkääs „keinottelee” Plehanovin kanssa tehtävällä „sopimuksella”.

Otan esiin tuon kirjoituksen ja luen 7:nnetä sivulta:

„Tietysti, kaikki Plehanovin virheet vallankumouksen aikana johtivat juuri siitä, että hän *ei* vienyt johdonmukaisesti läpi sitä linjaa, jota hän oli itse noudattanut vanhassa „Iskrassa””.

Päätelköt lukijat, kumpi muistuttaa enemmän „imartelua” ja „keinottelua”: tuo suoranainen viittaus siihen, mitä bolshevikit pitävät Plehanovin virheenä, vaiko Plehanovin julistaminen „suureksi” juuri sen kauden perusteella, jolloin hän oli menshevikki ja jolloin hän „hyppeli”, kuten menshevikit sanovat.

„Plehanov tulee olemaan kanssamme”, kirjoittaa „Golos Sotsial-Demokrata” lehden toimitus, kun „koittaa taas

vastuullisten" (kursivointi „Golosin") „poliittisten toimintojen hetki" („Välttämätön lisäys", s. 32).

Tuo on poliittisesti tökeröä, mutta „keinotteluun" nähden kyllin selvää. Tökeröä siksi, että juuri *nyt* on koittanut vanhoille johtajille *sata kertaa vastuullisempien* poliittisten toimintojen hetki kuin avoimen taistelun aikana, jolloin joukot itse löytävät paljon helpommin tiensä. „Keinotteluun" nähden tuo on selvää siksi, että siinä ilmaistaan valmius tunnustaa Plehanov jälleen menshevikiksi, kun hän alkaa uudelleen „manöveroida".

Ihmettelemme, etteivät golosilaiset ymmärrä, mikä merkitys on heidän tuollaisilla esiintymisillään esimerkiksi Axelrodin tällaisen fraasin rinnalla: „emme halunneet alentua" (Plehanovin edessä) „nöyrien palvelijain asemaan" (s. 19). Te käyttäydyste juuri siten kuin äskeisissä sanoissa mainittu *ihmislaji* käyttäytyy. Teidän suhtautumiseen Plehanoviin vastaa juuri *noista* ihmisistä annettua „määritelmää": „joko hampaita vasten tai puristakaa kättä".

Viisi vuotta te pyytelitte „kättä", nyt annatte 32:lla suurella sivulla „hampaita vasten" ja 32. sivulla „esitätte valmiutenne": taaskin suostutaan tunnustamaan menshevikiksi sekä pyytelemään „kättä".

Mitä meihin tulee, niin olemme oikeutettuja sanomaan, että tuon „hyppelyn" aikana Plehanov ei ole koskaan ollut bolshevikki. Me emme pidä häntä bolshevikkina emmekä tule milloinkaan pitämäänkään. Mutta Plehanovia, kuten jokaista menshevikkiä, joka pystyy nousemaan riippumattomien legalistien ryhmää vastaan ja viemään heitä vastaan käytävän taistelun loppuun asti, me pidämme *puoluekantaisena* menshevikkinä. Nykyisinä vaikeina aikoina, kun päiväjärjestyksessä on taistelu marxilaisuuden puolesta teoriassa ja puolueen puolesta työväenliikkeen käytännössä, me pidämme kaikkien bolshevikkien ehdottomana velvollisuutena ponnistella kaikin voimin sellaisiin sosialidemokraatteihin lähentymisen merkeissä.

8. LOPPUSANAT. BOLSHEVIKKIEN OHJELMASTA

Puoluekonferenssi, jonka täysistunto suunnitteli pidettäväksi, ei voi eikä saa rajoittua siihen päiväjärjestykseen, minkä täysistunto ehdotti edellyttäen, että kaikki menshevikit

siirtyvät puolueen kannalle. Niin ei ole tapahtunut — eikä meidän sovi leikkiä oman itsemme kanssa piilosa.

Tähän konferenssiin valitsemisen tunnuksena, sen koollekutsumisen ja valmistelun tunnuksena täytyy olla *puolue-
miesten yhteenliittyminen* taistelussa riippumattomien legalistien ryhmää vastaan. Tämän tehtävän mukaisesti sekä ottaen huomioon golosilaisten puoluevastaisen kannan meidän on mitä päättävimmän järjestettävä puolueen kaikki johtavat elimet uudella tavalla, etteivät ne keskittyisi rettelöinteihin, joihin jokainen golosilainen on ryhtynyt ja tulee tästä lähtien ryhtymään, vaan *todelliseen toimintaan puolueen rakentamiseksi*. Golosilaiset eivät halua rakentaa puoluetta, he haluavat salavihkaa auttaa riippumattomien legalistien ryhmää.

Sellainen on oleva bolshevikkien ohjelma tuota konferenssia varten. On rakennettava puolue joulukuun (1908) päätöslauselmien mukaisesti ja niiden hengessä. On jatkettava täysistunnon aloittamaa työtä tehden sen päätöksiin edellä mainitut korjaukset, joita koko täysistunnon jälkeinen tapahtumien kulku vaatii. On suunnattava kaikki ponnistukset kaikkien legaalisten mahdollisuuksien järjestelmälliseen, herkeämättömään, kaikinpuoliseen ja sitkeään käyttämiseen, jotta voitaisiin koota proletariaatin voimat, auttaa sitä ryhmittymään ja tiivistämään rivinsä, valmistautumaan taisteluun ja ryhdistäytymään — ja yhtä hellittämättömästi, oppien mukautumaan uusiin oloihin, on muodostettava jälleen illegaalisia soluja, illegaalisia, puhtaasti puoluekantaisia, suuremmalta osaltaan ja ennen kaikkea puhtaasti proletariaarisia järjestöjä, sillä vain ne voivat suunnata kaikkea toimintaa legaalisisa järjestöissä, antaa tuolle toiminnalle vallankumouksellisen sosialidemokraattisen hengen, käydä leppymätöntä taistelua luopioita ja riippumattomia legalisteja vastaan, valmistella sitä aikaa, jolloin puolueemme, VS DTP, säilytettyään kaikki vuoden 1905 vallankumouksen ja proletariaatin suurten voittojen perinteet, lujitettuaan ja laajennettuaan puolueen proletariaarisen armeijan, johtaa sen uuteen taisteluun ja uusiin voittoihin.